



**CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ**

**Sosyal Bilimler Enstitüsü  
Müzik Ana Bilim Dalı**



# **İNSANLARIN ÇALGI TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER**



**Yüksek Lisans Tezi**

**Tekin DOĞAN**

**Sivas  
Haziran 2017**



**CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ**  
**Sosyal Bilimler Enstitüsü**  
**Müzik Ana Bilim Dalı**

# **İNSANLARIN ÇALGI TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Tekin DOĞAN**

**Tez Danışmanı**  
**Doç. Dr. Barış ERDAL**

**Sivas**  
**Haziran 2017**

KABUL VE ONAY

Üniversite: : Cumhuriyet Üniversitesi  
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü  
Ana Bilim Dalı : Güzel Sanatlar Eğitimi  
Bilim Dalı : Müzik  
Tezin Başlığı : İnsanların Çalgı Tercihlerini Etkileyen Faktörler  
Savunma Tarihi : 15.06.2017  
Danışmanı : Doç. Dr. Barış ERDAL

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Doç. Dr. Barış ERDAL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Türker EROL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ercan BAŞ

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Tekin DOĞAN tarafından hazırlanan İnsanların Çalgı Tercihlerini Etkileyen Faktörler başlıklı tez, kabul edilmiştir. ..../..../.....

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL  
Enstitü Müdürü

## ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi;

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.



Tekin DOĞAN

## ÖNSÖZ

Birçok insan gibi bende müziğin büyüdü dünyasına çalgıların etkisiyle adım attım. Müzik yaşantım ve eğitimim süresince çalgılara olan ilgim katlanarak arttı. Bu çalışmanın konusunu belirlemeye çalıştığım günlerde değerli danışman hocam Doç. Dr. Barış ERDAL'ın birikimleri ve yönlendirmeleri sayesinde tez konumu belirledim.

Başta tez çalışmam süresinde göstermiş olduğu yakın ilgi, yardım ve çabalarından ötürü danışman hocam Doç. Dr. Barış ERDAL olmak üzere, lisans ve yüksek lisans dönemimde gelişimime katkı sağlayan bütün hocalarıma, çalışmama katılımcı olarak desteklerini sunan Kilis 7 Aralık Üniversitesindeki sevgili öğrencilerime, yaşamımın her anında maddi ve manevi desteklerini gördüğüm sevgili kardeşlerime, hayatımdaki en fedakar insanlar olan annem ve babama, beni her konuda destekleyen sevgili eşime sonsuz teşekkürler ediyorum. Bu çalışmayı sevgili oğlum Ata'ya ithaf ediyorum.



# İÇİNDEKİLER

<b>ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI</b> .....	i
<b>ÖNSÖZ</b> .....	ii
<b>İÇİNDEKİLER</b> .....	iv
<b>KISALTMALAR</b> .....	vi
<b>TABLO LİSTESİ</b> .....	viii
<b>ŞEKİL LİSTESİ</b> .....	x
<b>ÖZET</b> .....	xii
<b>ABSTRACT</b> .....	xiv
<b>GİRİŞ</b> .....	1
<b>1. BÖLÜM</b> .....	7
1.1. Müzik Beğenisinde Toplum Kültür İlişkisi .....	7
1.2. Müzik Psikolojisi .....	10
1.2.1. Bilişsel Müzik Psikolojisi .....	11
1.2.2. Gelişimsel Müzik Psikolojisi .....	11
1.2.3. Sosyal müzik psikolojisi .....	12
<b>2. BULGULAR VE YORUM</b> .....	15
2.1. Pan Flüt.....	15
2.2. Erhu .....	16
2.3. Klasik Gitar.....	18
2.4. Kaval.....	20
2.5. Keman.....	21
2.6. Morin Khuur .....	23
2.7. Piyano .....	25



2.8. Sitar .....	26
2.9. Ud .....	28
2.10. Yan Flüt.....	30
<b>3. SONUÇ.....</b>	<b>53</b>
<b>KAYNAKLAR .....</b>	<b>57</b>
<b>EKLER.....</b>	<b>61</b>
<b>ÖZGEÇMİŞ.....</b>	<b>65</b>



## KISALTMALAR

- ÇBÖ : Çalgı Beğeni Ölçeği  
K7AÜ : Kilis 7 Aralık Üniversitesi  
FEF : Fen Edebiyat Fakültesi  
MREF : Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi  
İİBF : İktisadi İdari Bilimler Fakültesi  
SPSS : Statistical Package for the Social Sciences  
DFA : Doğrulayıcı Faktör Analizi



## TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Pan Flüt Uyum İyiliği İndeksleri .....	16
Tablo 2. Erhu Uyum İyiliği İndeksleri .....	17
Tablo 3. Klasik Gitar Uyum İyiliği İndeksleri .....	19
Tablo 4. Kaval Uyum İyiliği İndeksleri .....	21
Tablo 5. Keman Uyum İyiliği İndeksleri .....	23
Tablo 6. Morin Khuur Uyum İyiliği İndeksleri.....	24
Tablo 7. Piyano Uyum İyiliği İndeksleri.....	26
Tablo 8. Sitar Uyum İyiliği İndeksleri .....	27
Tablo 9. Ud Uyum İyiliği İndeksleri .....	29
Tablo 10. Yan Flüt Uyum İyiliği İndeksleri.....	31
Tablo 11. Yan Uyum İyiliği İndeksleri .....	31
Tablo 12. Yaş İle Çalgı Beğeni Düzeyi İlişkisi.....	32
Tablo 13. Cinsiyete Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri.....	33
Tablo 14. Cinsiyete Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri Normallik Testi .....	34
Tablo 15. Cinsiyete Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri Bağımsız Örneklem T-Testi.....	35
Tablo 16. Cinsiyet Ve Sevilen Çalgı Grubu İlişkisi.....	36
Tablo 17. Dinlediği Müzik Türü Ve Cinsiyet Pearson Ki-Kare Tablosu.....	36
Tablo 18. Gelir Düzeyine Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri .....	37
Tablo 19. Gelir Düzeyine Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri –Kruskal Wallis H Testi .....	39
Tablo 20. Gelir Düzeyi Ve Sevilen Çalgı Grubu İlişkisi .....	41
Tablo 21. Müzik Dinleme Sıklığı Ve Sevdiği Çalgı Türü Pearson Ki-Kare Tablosu.....	43
Tablo 22. Dinlediği Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri.....	44
Tablo 23. Dinlediği Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri Normallik Ve Levene Testi.....	46
Tablo 24. Dinlediği Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri Anova Testi .....	47
Tablo 25. Sevilen Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri.....	49
Tablo 26. Sevilen Çalgı Ve Aile İçinde Dinlenen Müzik Türü Arasındaki İlişki.....	51
Tablo 27. Sevilen Çalgı Ve Arkadaş Çevresinde Dinlenen Müzik Türü Arasındaki İlişki .....	52



## ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Pan Flüt Path Diyagramı .....	15
Şekil 2. Erhu Path Diyagramı.....	17
Şekil 3. Klasik Gitar Path Diyagramı.....	19
Şekil 4. Kaval Path Diyagramı .....	20
Şekil 5. Keman Path Diyagramı .....	22
Şekil 6. Morin Khuur Path Diyagramı .....	24
Şekil 7. Piyano Path Diyagramı .....	25
Şekil 8. Sitar Path Diyagramı .....	27
Şekil 9. Ud Path Diyagramı.....	29
Şekil 10. Yan Flüt Path Diyagramı .....	30
Şekil 11. Dinledikleri Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri.....	45
Şekil 12. Dinlenen Müzik Türü.....	48



## ÖZET

Bu tez çalışmasında kişinin çalgı beğenisini etkileyebilecek değişkenlerden yaş, cinsiyet, aile, arkadaş çevresi, gelir düzeyi, dinlenen müzik türü ve müzik dinleme sıklığının çalgı tercihinine etkisi incelenmiştir. Çalgı beğeni ve cinsiyet arasında bir ilişki olup olmadığı, gelir düzeyi ve çalgı beğeni arasındaki ilişkinin varlığı, yaş ile çalgı beğeni arasında bir ilişkinin olup olmadığı, cinsiyet ile beğenilen çalgı türü arasındaki ilişkinin varlığı, kişinin müzik dinleme sıklığı ile beğendiği çalgı türü arasında ilişki olup olmadığı, cinsiyet ile dinlenen müzik türü arasındaki ilişki, kişilerin dinlediği müzik türü ile çalgı beğenileri arasında bir ilişkinin olup olmadığı yanıtları aranan sorulardır. Çalışma, çalgı beğenisinin subjektif olabileceği fikrine ek olarak beğenilerin gelişmesinde cinsiyet, yaş, aile, müzik dinleme alışkanlıkları ve sıklığı, gelir düzeyi ve sosyo-kültürel etkenlerin beğenileri ortak yönde etkileyeceği varsayımına dayanılarak yürütülmüştür. Çalışma sonucunda katılımcıların çalgı beğeni düzeylerinin yaş, cinsiyet, gelir düzeyi ve dinlenen müzik türü arasında anlamlı ilişkilere sahip olduğu, kişilerin tercih ettikleri çalgı türünün gelir düzeyi ve müzik dinleme sıklığı ile ilişkisi temel ve alt boyutlarda ortak özellik gösterdiği anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar cinsiyet, yaş, aile, dinlenen müzik türü, müzik dinleme sıklığı ve gelir düzeyi gibi etkenlerin beğenileri ortak yönde etkileyebileceği fikrini desteklemektedir.

17-27 yaşları arasında 102'si erkek, 130'u kadın olmak üzere toplam 232 katılımcı ile çalışılan araştırmada değişkenlere ait verileri toplayabilmek için anket uygulaması yapılmıştır. Ankete ait ilk 15 soru katılımcıların yaş, cinsiyet, gelir düzeyi, dinlenen müzik türü ve müzik dinleme sıklıklarını anlayabilmek için katkı sağlarken, katılımcıların çalgı beğeni düzeylerini ölçebilmek için tonal, makamsal, modal, pentatonik ve otantik yapıda olmak üzere 5 ezgi ve 10 farklı çalgının ses kayıt örnekleri ile hazırlanan ve geçerliliği-güvenilirliği yapılmış çalgı beğeni ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin analiz edilmesinde SPSS (v.22) paket programı kullanılmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson korelasyon katsayısı kullanılırken, kategorik değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Ki-Kare



analizi yapılmıştır. Araştırmada iki kategorili bağımsız değişkenler için ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. İki kategoriden fazla olan bağımsız değişkenler için ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığının test edilmesi için gerekli varsayımların karşılanması durumunda tek yönlü ANOVA, varsayımların karşılanmaması durumunda ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Çalgı, Tını, Beğeni, Sosyo-Kültürel, Gelir düzeyi



## ABSTRACT

In this thesis study preferred instruments of a person were examined with variables that can affect the person's musical tastes like the age, gender, family income level, the music genre listened to, listening frequency and timbre appreciation. Whether there is a relationship between gender and timbre appreciation; the presence of the relationship between income level and timbre taste; whether there is a relationship between age and sound; like the existence of the relationship between gender and popular musical genre; whether there is a relationship between a person's listening frequency and favorite instrument; the relationship between gender and the music genre listened to; whether there is a relationship between the music tastes and timbre appreciation of people; are the questions whose answers were sought in this study. The study assumes that sound appreciation can be subjective and have been conducted depending on the idea that gender age, family, music listening habits and frequency, appreciation of the level of income and socio-cultural factors assumedly has an effect on developing musical taste.

At the study results, it has been observed that participants have got meaningful relationship between the sound appreciation level and age, gender, income level and music types listened to; also that the relationship between income level and frequency of music listening have an effect on their choice of instrument type in basic and subscale was in common. The results obtained support the idea that factors such as gender, age, family, the music genre listened to, the level of income and the frequency of music listening affect appreciation in common.

Research was conducted on 232 participants at 17-27 age and among them 102 were male and 130 were female. Survey was conducted in order to gather data about variables. The first 15 questions of the survey were about the participants' age, gender, income level, which contribute to understand music genres listened to, and frequency of music listening and Timbre Rating Scale (with tested reliability and approved validity) was used to measure the participants' sound appreciation levels with 5 melodies and 10 different instrument sounds with tonal maqam, modal, including the pentatonic and authentic structure. In analyzing the data, SPSS (V.22) software package was

used. Pearson's correlation coefficient is used to examine the relationship between continuous variables; Pearson Chi-square analysis was performed to examine the relationship between categorical variables. In the study, so as to examine the significance of the difference between the averages for independent variables with two categories, t-test was used. One-way ANOVA was used for testing the significance between the averages that has more than two categories in the case that necessary assumptions were not met, and if not, Kruskal-Wallis H test was used.

**Keywords :** Instrument, Timbre, Socio-Cultural, Taste, Income Rate





## GİRİŞ

İlkel ya da gelişmiş her toplumda müziğin varlığından bahsetmek mümkündür. Bu sebeple tüm sanat dalları arasında önemli bir yere sahiptir. İnsanların müzikle olan ilişkisi dinleyici olarak başlar. Bu etkinliğin gerçekleştirilmesinde karşımıza çıkan temel öğeleri, ses kaynakları (insan sesi ve çalgılar) olarak tanımlayabiliriz. Müzik yapmak için kullanılan aletlere çalgı (musical instrument) denir. İnsanlık tarihinin gelişiminde çalgı kullanımının ne zaman ve ne şekilde başladığı tam olarak bilinmese de, insanoğlunun ilk müzik aleti kullanımını korunma, avlanma, doğayı taklit ve iletişim kurma çabalarıyla kemik, ağaç ve taş parçalarını kullanarak gerçekleştirdiğini düşünmek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla ilkel dönemlerdeki çalgı kullanımında estetik kaygılar güdülmemiştir. Yapılan arkeolojik araştırmalarda çalgıların beş bin yıl önce kullanıldığı belirtilmektedir. (Kalender, 2001: 159)

Çalgılar müziğin gelişimde büyük rol oynamıştır. İnsanlar yaşamları boyunca doğada işittikleri sesleri, toplumsal ve öznel duyumsamalarını yansıtabilmek amacıyla farklı ölçü ve formlarda çalgılar geliştirmişlerdir. Günümüzde kullanılan birçok çalgı formu, gelişimini Rönesans dönemi sonlarında tamamlamıştır. Toplumların dünya üzerindeki varlıkları ve gelişimlerine paralel olarak birçok çalgı yaşam bulmuş, reformasyona uğramış ya da unutulmuştur.

Çalgıların akustik özellikleri, tasarımı, farklı kültürlerdeki kullanımı, tarihi ve sınıflandırılması gibi konuları inceleyen disipline organoloji denir. Organoloji çalışmalarını sosyoloji, etnografya ve tarih gibi disiplinlerle birlikte yürütür.

Organoloji disiplininin yaklaşımına göre çalgıların taksonomisi kültürel, tarihsel, teknolojik ve pratik disiplin konuları ile ilgili düzenleme veya sınıflandırma yöntemidir (Klapuri ve Davy, 2006: 167). Çalgıların sınıflandırılmasına ait ilk bilgiler M.Ö 4. yüzyılda Çin'de Batı Zhou Hanedanlığı döneminde karşımıza çıkar. Çin kaynaklarında yapılan sınıflandırılma çalgıların malzemesini referans alırken, Yunan sınıflandırmasında çalgılar üfleme, telli ve vurma grubu olarak isimlendirilirdi. Ayrıca Farabi, İbn-i Sina, Urmevi ve Meragi'ye ait organoloji çalışmaları yaptıkları eserlerinin olduğu bilinmektedir.

Çalgıların bilimsel olarak sınıflandırılmasını ve adlandırılmasını 16.yüzyılda Virdung ve Martin Agricola ile 17. yüzyılda Praetorius ve Rahip Mersenne'nin (1588-1648) gerçekleştirdikleri söylenebilir (Say, 1995: 217).

Çalgıların taksonomisi için en kabul edilen sistem, evrensel ve mantıklı olması sebebiyle Sachs-Hornbostel sistemidir. Bu sistem çalgıların akustik, morfolojik, müzikal, ergolojik, tarihsel ve sosyal değişkenlerini kapsayan yönüyle neredeyse bütün organologlar tarafından benimsenmiştir. Sachs-Hornbostel sistemi çalgıları beş ana kategoriye ayırır.

- ✓ **İdiophones:** İdiofonlar tüm yapılarının titreşmesi sonucu ses üretirler.
- ✓ **Membranophones:** Membranofonlar üzerlerinde bulunan zarın titreşmesi sonucunda ses üretirler.
- ✓ **Chordophones :** Telli çalgılar genellikle kordofon olarak bilinirler.
- ✓ **Aerophones :** Üflemeli çalgılar aerofonların genelini oluştururlar.
- ✓ **Electrophones :** Elektrik sayesinde ses üreten çalgılardır.

Çalgıların ürettikleri sesler dört ana başlık altında ifade edilebilir. Bunlar perde, süre, gürlük ve tınıdır. Perde; sesin tizlik ya da peslik durumudur. Başka bir deyişle sesin bir saniyede gerçekleştirdiği titreşim sayısıdır. Hz (Hertz) değeriyle ifade edilir. Süre; sesin işitilme uzunluğudur. Saniye veya daha küçük zaman birimleri ile gösterilebilir. Gürlük; sesin şiddetidir. dB (decibel) olarak gösterilir.

Tını ise; " bir dinleyicinin, aynı gürlük ve perdede benzer şekilde sunulan iki sesin farklı olduklarına karar vermesini sağlayan işitsel duyarlılıkla ilgili bir özellik" olarak tanımlanabilir (Howard ile Angus, 2006; akt. Yükselsin ve Küçükebe, 2010: 674). Ayrıca tını kavramı yerine sesin niteliği ve sesin rengi ifadeleri de kullanılmaktadır. Tını herhangi bir çalgıyı tanıma ya da beğenmenize sebep olan en temel işitsel öğedir. Tını, algılayan birey için hem estetik hemde biliş düzeyi arasında farklılıklar yaratır. Estetik anlam, müziğin niteliksel özellikleri hakkındadır ve "ana estetik konu, bir biçimin kimi müzik dışı ilişkilerin bir simgesi olarak etkenliğinden çok, içsel nitelikler nedeniyle değerli olup olmadığıdır" (Kaemmer 1993; akt Yükselsin ve Küçükebe, 2010: 675).

Müzikte, "belirli bir çalgının ya da çalgı bileşiminin sesi algılanan tınıyla tanınır. Sorun, tınıyı tanımanın ses kaynağını tanımakla eşanlı olup olmadığı ya da tınının müziksel

nesnelerin tanınmasına aracılık eden ayrı bir algısal uzamı temsil edip etmediğidir” (Houtsma 1997; akt. Yükselsin ve Küçükebe, 2010: 675). Tını ve sesin diğer üç bileşeni (perde, gürlük, süre), “konuşma ve müziğin algılanmasında önemli bir rol oynayan sesin öznel ve algısal özniteliklerine atıfta bulunur. Öznitelikler, öznel olmaları yüzünden yalnızca psikofiziksel yöntemlerle incelenebilirler ve doğrudan fiziksel anlamlarla ölçülemezler” (Houtsma 1997; akt. Yükselsin ve Küçükebe, 2010: 675).

Tını algısı subjektif bir kavram olup, bireylerin çalgı beğenilerinde rol oynayan etkenlerin neler olabileceği sorusuna cevap verebilmek için, disiplinler arası çalışmalara başvurulmalıdır. Psikoakustik, müzik psikolojisi, müzik sosyolojisi, nöromüzikoloji, etnomüzikoloji, müzik tarihi ve müzik eğitimi gibi alanlar çok disiplinli müzik araştırmalarında problemin çözümüne ışık tutar.

Bu araştırma, insanların çalgı tercihlerinin zemininde yer alan, sosyo-kültürel, ekonomik, yaş, cinsiyet, müzik dinleme alışkanlıkları, dinleme sıklıkları gibi etkenlerin, çalgı beğeni düzeylerine katkılarının neler olabileceği konusunda disiplinler arası bir yaklaşımla cevap araması bakımından önemlidir. Araştırmaya dahil olan katılımcıların çalgı beğeni düzeyleri, farklı müzik kültürlerine ait ses sistemleri ve çalgılar ile ölçülerek, çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farklılıklar hususunda somut veriler elde edilmiştir. Araştırma bu verilerden yola çıkarak benzer çalışmalara öncülük etmesi bakımından önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi “Coğrafya, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, Felsefe”, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi “Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği” İktisadi İdari Bilimler Fakültesi “İktisat, İşletme” Bölümlerinde Müzik Dersi alan öğrencilerin çalgı tercihlerini belirleyen yaş, cinsiyet, aile, sosyo-kültürel, gelir düzeyi, dinlenen müzik türü ve dinleme sıklıkları gibi değişkenlerin çalgı beğeni düzeylerine yönelik etkilerini incelemektir.

✓ Araştırma için seçilen yöntem ve kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygundur.

- ✓ Yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler, bu araştırma için uygun ve gerekli bilgiler olup, gerçeği yansıtır niteliktedir.
- ✓ Veri toplama aracı olarak hazırlanan anket, yeterince geçerli ve güvenilirdir.
- ✓ Verilerin çözümünde kullanılan istatistiksel analizler, yeterli ve güvenilirdir.
- ✓ Araştırmada veri toplanmasına yardımcı olan katılımcıların anketi yanıtlarken görüşlerini içtenlikle ve tam olarak yansıttıkları düşünülmektedir.

Bu araştırma; 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında öğrenim gören, Kilis 7 Aralık Üniversitesi FEF “Coğrafya, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, Felsefe”, MREF “Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği”, İİBF “İktisat, İşletme” Bölümlerinde Müzik Dersi alan öğrencilerle sınırlıdır.

Bu çalışmada katılımcıların çalgı tercihlerini belirleyen faktörler cinsiyet, yaş, aile, gelir düzeyi, dinlenen müzik türü, dinleme sıklığı ve müzikal uyaran değişkenleri çerçevesinde incelenmiştir. Çalgı beğenisi ve cinsiyet arasında bir ilişki olup olmadığı, gelir düzeyi ve çalgı beğenisi arasındaki ilişkinin varlığı, yaş ile çalgı beğenisi arasında bir ilişkinin olup olmadığı, cinsiyet ile beğenilen çalgı türü arasındaki ilişkinin varlığı, kişinin müzik dinleme sıklığı ile beğendiği çalgı türü arasında ilişki olup olmadığı, cinsiyet ile dinlenen müzik türü arasındaki ilişki, kişilerin dinlediği müzik türü ile çalgı beğenileri arasında bir ilişkinin olup olmadığı sorularına yanıt aranmıştır.

Çalışma, Kilis’te Kilis 7 Aralık Üniversitesi ( K7AÜ ) FEF “ Coğrafya, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, Felsefe”, K7AÜ MREF “ Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği”, K7AÜ İİBF “ İktisat, İşletme” Bölümlerindeki öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar 17-27 yaş arası, 102 erkek 130 kadın olmak üzere toplam 232 kişiden oluşmuştur.

Araştırma, çalgı beğenisinin subjektif olabileceği fikrine ek olarak beğenilerin gelişmesinde cinsiyet, yaş, aile, müzik dinleme alışkanlıkları ve sıklığı, gelir düzeyi ve



sosyo-kültürel etkenlerin beğenileri ortak yönde etkileyeceği hipotezine dayanılarak yürütülmüştür. Veri toplama araçları olarak geçerlik-güvenirliği test edilmiş anket uygulaması yapılmıştır. Hazırlanan ankette cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, arkadaş çevresi, dinlenen müzik türü, dinleme sıklığı ile ilgili 15 soru ve çalgı beğenilerini ölçmek için farklı müzik kültürlerine ait 10 çalgının (Pan Flüt, Keman, Sitar, Kaval, Morin Khuur, Klasik Gitar, Yan Flüt, Erhu, Ud, Piyano ) Tonal, Makamsal, Modal ve Pentatonik yapıda hazırlanmış ezgileri müzikal uyaran olarak yer almaktadır. Çalgıların tamamında aynı ezgi örnekleri kullanılmıştır. Ayrıca çalgının ait olduğu kültürel özellikleri ile değerlendirilmesi için her çalgı otantik ezgilerle dinletilmiştir. Çalgıların ses örnekleri Logic Pro yazılımındaki ses bankalarından alınmış, otantik ezgiler ise orijinal çalgı kayıtlarından seçilmiştir. Ölçekte beğeni düzeyleri 10'lu likert üzerinden puanlanmıştır. Çalgı Beğeni Ölçeği'nin (ÇBÖ) geçerlik ve güvenilirlik düzeyi Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. Anket ve çalgı beğeni ölçeği uygulaması yaklaşık olarak beş aylık bir sürede gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında verilerin analiz edilmesinde SPSS (v.22) paket programı kullanılmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson korelasyon katsayısı kullanılırken, kategorik değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Ki-Kare analizi yapılmıştır. Araştırmada iki kategorili bağımsız değişkenler için ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. İki kategoriden fazla olan bağımsız değişkenler için ortalamalar arasındaki farkın anlamlılığının test edilmesi için gerekli varsayımların karşılanması durumunda tek yönlü ANOVA, varsayımların karşılanmaması durumunda ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Çalgı Beğeni Ölçeği (ÇBÖ) 10 farklı çalgının (Pan Flüt, Keman, Sitar, Kaval, Morin Khuur, Klasik Gitar, Yan Flüt, Erhu, Ud, Piyano) değerlendirildiği 10'lu likert tipinde yanıtlanan bir beğeni ölçeği olarak tasarlanmıştır. ÇBÖ 10 boyuttan oluşmaktadır. Her bir boyutta ilgili çalgının Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik yapılarına ilişkin aynı ezgiler kullanılarak hazırlanan ses kayıtları katılımcılara dinletilmiş ve katılımcıların beğeni düzeylerini 10'lu likert ölçeği üzerindeki seçeneklerinden birisini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 232 üniversite

öğrencisinden veri toplanmıştır. Toplanan veriler üzerinden öncelikle ÇBÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik düzeyi incelenmiştir. ÇBÖ'nün yapı geçerliğinin incelenmesi için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. ÇBÖ, 10 farklı çalgıya ilişkin Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgilerin yer aldığı ses kayıtlarından oluşmaktadır. Her bir ses kaydı bir uyarıcı olarak bireylere dinletilmiştir. Bireylerin uyarıcılara verdikleri tepkiler 10'lu likert ölçeğinde elde edilmiştir. Her bir çalgı bir boyut oluşturmak üzere ÇBÖ'nün geçerlik ve güvenilirliğinin belirlenmesi için ayrı ayrı DFA analizleri yapılmıştır.



# 1. BÖLÜM

## 1.1. Müzik Beğenisinde Toplum Kültür İlişkisi

İnsan, içinde yaşadığı toplumun bireyleri, grup ve kuruluşları ile etkileşim halinde olan sosyal bir varlıktır. İletişim sürecinde bireyler, birbirlerinin tutum, davranış, duygu ve düşüncelerini etkilemektedir. Kişi, iletişim kurduğu kişiyi kendi istediği yönde etkilemeye çalıştığı gibi, karşı tarafın etkisi altında da kalabilmektedir. Etkileme süreci bireysel olabileceği gibi toplumsal düzeyde de olabilmektedir. Müzik beğenisi insanlar için farklı anlamlar taşımaktadır. Müziğin bireyler üzerinde öznel estetik değerler oluşturması haricinde, sosyal hayatın şekillendirilmesi, ülkelerin kültürel değerlerinin tanınması ve yayılması konusunda da büyük bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. Müzik beğenisi, bireyin yaşadığı toplum içerisinde var olan sosyal etki ve kültürel süreçler içerisinde şekillenir. Dolayısıyla insanların müzik beğenilerini oluşturan zemin olarak toplum ve kültürün etkisi mutlaklıdır.

Sosyal etki; bireylerin bilinçli ya da bilinçsiz olarak, diğer kişi veya kişilerin herhangi bir konuda duygu, düşünce ve davranışlarını değiştirme işlemi olarak tanımlanmıştır. Kısacası sosyal etki, insanların birbirleri üzerinde tutum, duygu ve davranışlarını etkileme çabasıdır. İnsanların bilişsel ve duyuşsal müzik algıları yaşadıkları toplum içerisinde şekillenir. Algıları etkileyen faktörler; bireyin öznitelikleri, aile, sosyal çevresi, ekonomik düzeyi, eğitim kurumları, iletişim araçları (televizyon, radyo, internet vb.) olarak sıralanabilir. “Kültür kavramı sosyolojinin temel unsurlarından biridir. Kültür bilgiyi, sanatı, ahlakı, hukuku, örf ve adetleri kapsadığı gibi, insanın toplumun bir üyesi olması dolayısıyla kazandığı diğer bütün kabiliyet ve alışkanlıkları da içine alan bir bütündür” ( Erkal, 1997: 127).

“Kültür insan yapısıdır ve insanın yaptığı herşey kültürün bir parçasıdır. İnsan üreticidir, yaratıcıdır ve tüm sosyo-kültürel sistem insanın ürünüdür. Bu bağlamda, tüm grup yaşamının ve tüm toplumun birer kültürel ürün olduğu söylenebilir” (Fichter, 1994: 131).

“Kültür hem sosyal davranışları, hemde insanın yaptıklarını, yani maddi kültürü kapsar. Belirli bir toplumun üyelerine has olan sosyal davranışlar örf, adet ve davranış modelleri olarak bir bütün teşkil ederler ve öğrenme yoluyla nesilden nesile geçerler. Kültür, tümüyle sosyal bir olaydır ve her toplumun kendine has bir kültür dokusu vardır” (Akkayan, 1979: 2)

İnsanlarda çalgılara dair oluşan ilk estetik yargılar, ait oldukları toplumun kültürleme süreci içerisinde gerçekleşir. Kültürleme; “Kişinin doğduğu andan itibaren içine doğduğu kültür tarafından, o kültürün değer, anlam ve normlarıyla öğrenilmesi sürecidir” (Emiroğlu ve Aydın, 2003: 537).

Güvenç’e göre ise, “Kültürleme; insanoğlunun çocuk veya ergin olarak kendi kültüründe etkinlik kazanması ve eğitim süreci sırasında karşılaştığı bilinçli ve bilinç dışı şartlandırmalar olarak tanımlanır (Güvenç,1999: 725). Kültürleme evresi insan yaşamı boyunca devam eder. Birey bu süreçte toplumun istek ve beklentilerine göre şekillenir. Bu süreçte çalgı beğenisine zemin oluşturan biliş düzeyi, kültürlenme evresinde yaşanan coğrafya, gelir düzeyi, toplumun benimsediği ses sistemi, seslendirme biçimi, dinlenen müzik türleri ve müzik dinleme sıklığı gibi unsurların etkisiyle gelişir.

**Kültürlenme:** “Belli bir toplumda, o toplumun farklı kesimlerinden gelen ve o kesimlere özgü farklı tutum, davranış, değer yaşam biçimi ve özelliklere sahip grupların, yeni bir toplumsal çevreye girmeleri durumunda daha önce sahip oldukları özelliklere benzemeyen ama yeni girdikleri toplumsal çevreye de sahip olmayan, ancak o toplumsal çevreye uyumlarını kolaylaştıran yeni kültürel tutum, davranış, değer ya da yaşam biçimi öğeleri yaratmalarıdır.” (Emiroğlu ve Aydın, 2003: 536)

**Kültürleşme:** “İki ya da daha fazla kültürün çeşitli şekillerde karşılıklı temas içine girmeleri sonucunda, bu kültürlerin birbirlerinden kültür öğeleri almaları ve bu öğelerin her birine ait öğeler haline gelmesidir. Bu temaslar genellikle göç, savaş, komşuluk, ticaret gibi toplumsal süreçler yoluyla kurulur. Belirli bir zaman geçtikten sonra kültürleşme yoluyla edinilen kültür öğelerinin kökensel olarak hangi kültüre ait olduğu muğlaklaşır, unutulur ve o öğe kültürlerin ortak malı haline gelir.” (Emiroğlu ve Aydın, 2003: 537)

Kişilerin müzik tercihleri/beğenileri incelendiği zaman bunun rastlantısal olmadığı, bu tercihlerin oluşmasını sağlayan sosyal, psikolojik ya da kişisel etkenlerin olduğu görülür. Bu etkenler değiştikçe beğeniler, tercihler de değişir. Bu değişikliği anlamak için tercihi oluşturan etkenlerin ve tercih sürecinin anlaşılması gerekir (Şenel, 2013: 31).

Müzik beğenisini etkileyen sosyo-ekonomik, kültürel ve çevresel faktörlerin belirlenmesi adına birçok çalışma yapılmıştır. Çalışmalarda katılımcıların bu bağlamda müzik türlerine, müzik uyarılarına ait beğenilerinin değişken yapıda oldukları gözlemlenmiştir. Müzik beğenisini oluşturan birçok etkenin varlığı, beğeni tanımlamak bakımından zorluk yaratmaktadır. Karşıcı (2007), *Müzik Beğenisinde Kültürel Etkenler: Bir fMRI Çalışması* başlıklı doktora tezinde bu konuya değinmiştir. Çalışmada katılımcıların müzik beğenilerini etkileyen faktörleri, “ses güzelliği, ezgi güzelliği, entonasyon, şarkı sözleri, müziğin hafızada canlandırdıkları, insana anımsattıkları, müzik kaydının ustalığı, çalgılama, performans ustalığı, seslendiricinin kimliği ve sosyal yaşamdaki duruşu, müzik dinlenen ortam, eğitim, aile, sosyal çevre, kültürel kimlik” gibi çeşitlilik göstermesi buna bir kanıt niteliğindedir.

İmik (2007), yapmış olduğu çalışmada müzik beğenisinde yaş faktörünün etkisine dikkat çeker. Müzik beğenisinin farklı yaş gruplarındaki etkilerini, genç yaş gruplarının popüler ve görsel öğeli müziklere yönelirken, yetişkin yaş grubunda yer alan bireylerin geleneksel müzikleri tercih ettiklerini ifade eder. Beraberinde eğitim düzeyleri yüksek bireylerin beğenilerinde eserlerin sanatsal değerleri ve melodik yapısı yer alırken, eğitim seviyesi düşük olan bireylerde eserin popüler oluşu ve sözlerinin etkisi olduğu ifade eder. Erdal’ın (2009) *Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi* başlıklı doktora tezinde kişilik özellikleri yönünden Türk Müziği ve klasik müzik dinleyicilerinin benzerlik taşıdıkları, buna karşı rock müzik dinleyicilerinin kişilik özelliklerinin farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar Erdal’ın müzik tercihinde kişilik özellikleri ve müzik türü ilişkisi arasında bağıntılar olabileceği varsayımını doğrular. Çalgı beğenisi/tercihi temelde bireylerin sahip olduğu bilişsel ve duyuşsal algı farklılıklarıyla ilişkilidir. Beğeni ve buna bağlı olarak gelişen tercihleri şekillendiren temel faktörler, bireylerin ait oldukları toplumsal ve kültürel özellikleri, buldukları yaş, aile, sosyal çevreleri ve gelir düzey farklılıklarıdır.

## 1.2. Müzik Psikolojisi

Birçok insan müziğin evrensel olduğunu kabul etmektedir. Aslında bu ifadenin temelinde yer alan konu duygu kavramında gizlidir. Duyguların algısı, farklılığı ve ifadesi gibi konular müzik ile psikolojiyi ilişkili kılar. Kamerun'da gerçekleştirilen bir araştırmada batı müziğini daha önce hiç duymamış bir kabile üzerinde yapılan testler, müziğin teknik özellikleri yani sıra duygusal içeriğinin de evrensel olduğunu göstermiştir (Fritz ve ark, 2009: 573). Kabile üyeleri daha önce hiç duymadıkları batı müziğinde hangi şarkıların mutlu, üzgün ya da korku verici olduğunu başarıyla tespit edebilmiştir. Müzik insanların tamamını ilgilendiren ve etkileyen bir sanattır. Müziğin matematik ve fizik ile alakalı boyutları yüzyıllar önce araştırılmaya başlansa da, insanlarda oluşturduğu etkilerin neler olduğu ve nasıl oluştuğuna dair yapılan araştırmaların geçmişi oldukça yakın zamanlarda karşımıza çıkmaktadır. Doğal bilimler haricinde kalan alanlarda bilimsel çalışmaların Almanya'da gelişen pozitivist akımın etkisiyle başladığını bilinmektedir (Graziano ve Johnson, 2006: 17-32). Bu sayede müzik alanında deney, gözlem, test, ölçme ve inceleme çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısında yapılmaya başlanan müzik araştırmalarında müziğin fizyolojik, nörolojik ve psikolojik etkileri üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Hermann von Helmholtz müzik fizyolojisi üzerine 1860'larda çalışmalar yapmıştır. Müzik nörolojisi alanında yapılan ilk çalışmaların August Knoblauch' a ait olduğu söylenebilir.

Müzik psikolojisi, müziksel davranışların doğasını inceleyen bir disiplindir. Müzik psikolojisi alanında yapılan ilk çalışmalar Carl Stumpf tarafından gerçekleştirilmiştir. Hallam'a (2009: 1016-1017) göre, C. Stumpf'ın müzik öğretmenlerinin öğrencilerini seçmek için geliştirdiği psikometrik testler bu alanda yapılan ilk çalışmalardır. Hargreaves, Marshall ve North (2003) 1980' lere kadar müzik psikolojisi alanında yapılan çalışmaların sadece fizyometrik ve akustik alanlarda yapılan ölçümleri kapsadığını ifade eder. Müzik psikolojisi 1980'lerden sonra sosyal, bilişsel ve gelişimsel müzik psikolojisi olmak üzere üç dala ayrılmıştır. Bu yaklaşım müzik psikolojisinin çalışma sahasını iyice genişletmiş, farklı disiplinlerle olan yakınlığını arttırmıştır. Böylece alanda cevaplanması gereken birçok konu üzerinde araştırma yapabileme imkanı doğmuştur.

### **1.2.1. Bilişsel Müzik Psikolojisi**

1980’li yıllar itibarıyla yeni bir disiplin haline dönüşen bilişsel müzik psikolojisi, insanların müziksel davranışlarının altında yatan dikkat, güdülenme, algılama, bellekte tutma, öğrenme gibi zihinsel süreçlerin, dinleme, performans ve yaratma gibi müziksel davranışlarla olan ilgisini inceler. Sesin yüksekliği, şiddeti, süresi ve tınısı gibi parametrelerin insan beyninde yarattığı etkiler araştırma alanının temelini oluşturur. Bu bakımdan nöroloji, nöropsikoloji, psikoloji, psikiyatri, fizyoloji, radyoloji, müzikoloji, bilişsel müzikoloji ve nöromüzikoloji gibi disiplinler ile yakından ilişkilidir. Müzik, beyin ve duygu ilişkisini incelemede disiplinler arası birlikteliği zorunlu kılmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmaları nöropsikolojik yaklaşımla ele alan Wallin ve arkadaşlarına (2001) göre, beynin müzikal işlemeyle ilgili bölgelerini, müzikal işlemenin sinirsel ve bilişsel mekanizmalarını, müzikal kapasitenin olgunlaşması ve müzikal beceriyi incelemek mümkündür. Leman (1999), 1980’lerden sonra nöromüzikolojik çalışmalara ek olarak bilişsel müzik psikolojisi alanında yapılan çalışmalardan bahseder. Bu çalışmalar, müzik dinleme, besteleme, çalgı çalma süreçlerinde öğrenme, müzikal hafıza ve çevre ile ilgili bilgi işlenmesi konularını kapsar. Bilişsel müzik psikolojisinin temelinde yer alan en önemli kavramlardan birisi de müziksel algıdır. Müzik algısı, insanların müzik tercihleri, beğenileri, müziksel yetenekler ve farklılıkları gibi konularda kavramsal ve yöntemsel olarak alana farklı boyut kazandırmaktadır.

### **1.2.2. Gelişimsel Müzik Psikolojisi**

İnsanlardaki müziksel tutum ve davranışları yaşa bağlı gelişim ve öğrenme esasına dayanarak ele alan gelişimsel müzik psikolojisi, temelde “hangi yaş döneminde hangi müziksel gelişim yaşanır?” sorusuna yanıt arar. Bu bakımdan gelişim psikolojisi alanıyla doğrudan ilgilidir. Hargreaves (1986) “Developmental Psychology of Music” isimli kitabında gelişimsel müzik psikolojisinin disiplinler arası özelliğini gelişim psikolojisi ve müzik psikolojisi disiplinlerinin bir kesişme noktasında bulunmasıyla tanımlar. Gelişim psikolojisi denildiğinde akla ilk gelen isimlerden Piaget’ nin çalışmaları, gelişimsel müzik psikolojisi alanındaki birçok modele yön vermiştir. Serafine’e (1980) göre Piaget’ nin yöntemi müzik literatüründe dört şekilde işlenmiştir. Bunlar Piaget’ nin yöntemini müziğe

uygulayan teorik çalışmalar, tutuculuk ilkesini temel alan deneysel çalışmalar, Piaget'nin tutuculuk ilkesi dışındaki diğer yönlerinin ele alındığı deneysel çalışmalar ve Piaget'nin müzik eğitiminde sınıf uygulamaları için yaptığı araştırmalar olarak tanımlamaktadır. “Hargreaves ve Galton’un müziksel gelişim modeli Piaget’in katı aşamalı yaklaşımının tersine, müziksel gelişimi üst üste binebilen gelişim dalgaları (wave) şeklinde açıklayarak farklılaştırır. Farklı yaş dönemlerinde müziksel davranışları açıklamaya çalışan yaklaşımıyla bu model de esasen gelişim psikolojisinin temel felsefesini içermektedir” (Özmenteş, 2012: 6).

### **1.2.3. Sosyal müzik psikolojisi**

Sosyal müzik psikolojisi insanların müziksel davranışlarının temelindeki sosyo-kültürel etkenleri inceleyen bir disiplindir. Etnomüzikolojiden farklı olarak elde ettiği bulguları sosyal psikoloji ve psikoloji ile ifade etmesidir. Müziksel tercih ve tutumların oluşmasında yaş, cinsiyet, aile, gelir düzeyi, sosyal çevre, müzik türleri ve dinleme alışkanlıkları gibi değişkenlerin önemi büyüktür.

Olsson (1996) insanların müziksel tercihlerinin gelişiminde yaş, cinsiyet, sosyo-kültürel zemin, müziğin nitelikleri ve dinleme koşulları gibi çok sayıda faktörün belirleyici olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca müziksel gelişim ve öğrenme sürecinde okul ortamı ve okuldaki müzik derslerinin önemli bir yeri olduğunu ifade eder (Özmenteş, 2012). Bu bağlamda insanların çalgı tercihlerinin belirlenmesinde sadece zihinsel algı süreçlerine bakmak, sorunun analizi bakımından yeterli olamamaktadır. Hargreaves ve arkadaşlarına (2003) göre sosyal müzik psikolojisi, bilişsel müzik psikolojisine tepki olarak doğmuştur. Sosyal müzik psikolojisinde müziksel beğeni/tercih alanında yapılan çalışmalar genellikle değişik yaş dönemlerindeki insanların tutum ve tercihlerini karşılaştırarak yapılmıştır. Erdal (2009), doktora tezinde konuya ilişkin Smith’ in (1994) 1920 ile 1970 yılları arasında doğan kişilerle yapmış olduğu çalışmasına atıfta bulunur. Bu yıllarda doğan katılımcıların gençlik dönemi müzik beğenilerinin yaşlılık dönemlerinde de benzer eğilimli olduklarını, tercihlerinin belirlenmesinde ise gençlik döneminin başlarında sahip oldukları tercihlerin etkili olduğuna değinmiştir. Başka bir



çalışmada Lychner (2000) erkek ve kadın dağılımının eşit olduğu daha önce hiç müzik eğitimi olmayan elli yaş üstü katılımcılarla üniversiteye başlamamış kişilerin müziksel beğenilerini karşılaştırmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların yarısının rock diğer yarısının ise pop müzik beğenisine sahip oldukları gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgular cinsiyet faktörüne göre değerlendirildiğinde ise kadın katılımcıların pop müzik, erkeklerin ise rock müzik tercih ettikleri görülür. LeBlanc, Sims, Sivola ve Obert (1996) yaşları 6 ile 91 arasında 2262 katılımcıyla müzik türlerinin beğenisini inceleyen bir araştırma yapmışlar. Araştırma sonuçlarına göre lise yaş dönemindeki öğrencilerin beğenilerinde ısrarcı, ortaokul yaş dönemi katılımcıların esnek, yetişkinlerin tercihlerinde esneklikten uzak görünse de genç yaş dönemindeki katılımcılardan daha kararlı eğilimler gösterdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada yer alan müzik türleri beğenisinde farklı sosyo-ekonomik düzeylere sahip katılımcıların tercihleri incelendiğinde, insanların müzik türleri ve beğenisi bakımından genel bir sınıflandırma yapılabileceğine işaret eder.



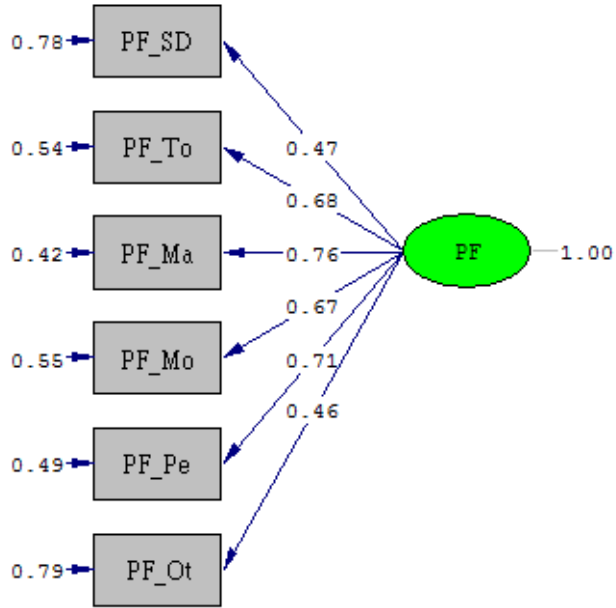
## 2. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara

### 2.1. Pan Flüt

Pan flüt, Neolitik çağdan beri kullanılmış, flüt benzeri üflemeli bir çalgıdır. Yan yana bağlanmış farklı uzunluklardaki kamış borulardan meydana gelir. Metal, kil ya da ahşaptan yapılabilirler. Müzikteki yarım tonlar boruların dudaklara yatırılmasıyla elde edilir.

Öğrencilerin Pan Flüt çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Pan Flüt ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Pan Flüt boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 1'de verilmiştir.



Chi-Square=10.40, df=9, P-value=0.31876, RMSEA=0.026

Şekil 1. Pan Flüt Path Diyagramı

Şekil 1 incelendiğinde Pan Flüt boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.46 ile 0.76 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Pan Flüt boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 1'de verilmiştir.

**Tablo 1.** Pan Flüt Uyum İyiliği İndeksleri

Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Pan Flüt	9	10,40	1,16	0,03	0,04	0,99	0,99	0,99

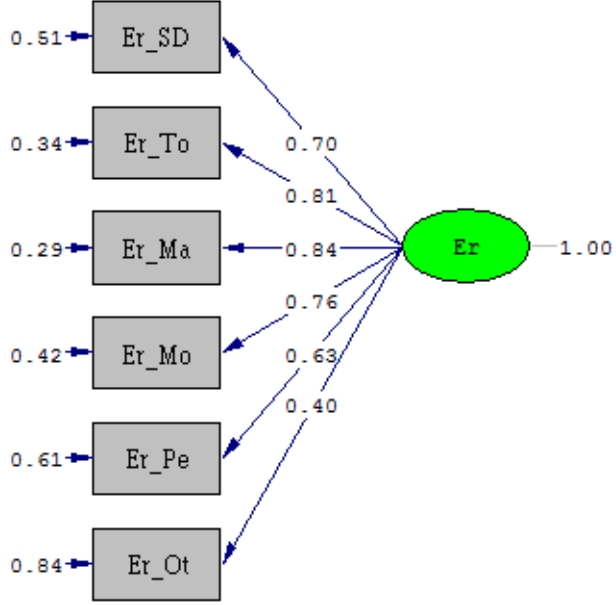
Tablo 1'deki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde Ki-Kare/sd değerinin 2'den küçük olması, RMSEA değerinin 0,05'den küçük olması ve NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Pan Flüt boyutunun model uyumunun mükemmel olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

## 2.2. Erhu

Erhu, Çin'in tanınmış yaylı müzik aletidir. Kökeni 7.-10. yüzyıllar arasında hüküm süren Tang hanedanına uzanan Erhu, o zamanlar esas olarak Çin'in kuzeybatısındaki azınlık milliyetler arasında yaygındı. Bin yıldan fazla süre içinde Erhu, operalar için önemli bir çalgı haline gelmiştir. Müzik aletinin ana gövdesi ya altıgen yada sekizgen olarak ikiye ayrılmaktadır. Gövde ve üst arasındaki mesafe her zaman 81cm'dir. Tonlamasından ve nota düzeninin keman ile aynı yazılmasından ötürü, "Çin Kemanı" da denilmektedir. Çalgının en iyi ses performansı oturarak sağlandığı için daha çok oturarak çalınması gerekmektedir. Geleneksel bir çalgıda olsa Çin ve diğer ülkeler üzerinde çok rahatça Pop, Rock ve Jazz gibi müzik türlerinde de kullanılmaktadır. Ayrıca çalgı geçmişten bugüne her zaman piton derisinden kaplanarak yapılmıştır. Bu bakımdan pahallı bir çalgı olduğu söylenebilir. Son dönemlerde çalan sayısı ciddi bir şekilde azalmıştır.

Öğrencilerin Erhu çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Erhu ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek

beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Erhu boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 2'de verilmiştir.



Chi-Square=18.11, df=9, P-value=0.03391, RMSEA=0.066

**Şekil 2.** Erhu Path Diyagramı

Şekil 2 incelendiğinde Erhu boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.40 ile 0.84 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Erhu boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 2'de verilmiştir.

**Tablo 2.** Erhu Uyum İyiliği İndeksleri

Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Erhu	9	18,11	2,01	0,07	0,06	0,96	0,98	0,99

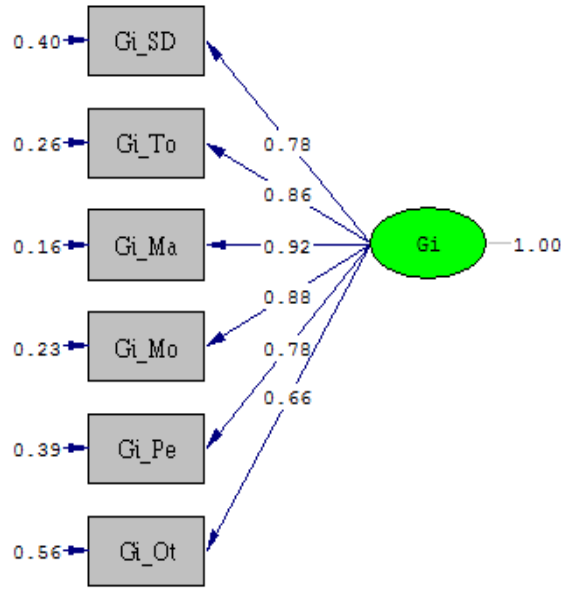
Tablo 2'deki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde Ki-Kare/sd değerinin 5'den küçük olması ve RMSEA değerinin 0,08'den küçük olması iyi uyuma işaret ederken, NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel

uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Erhu boyutunun model uyumunun iyi olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

### **2.3. Klasik Gitar**

Klasik gitar, tüm gitar türlerinin atası olarak tanımlanabilir. Klasik Gitar'ın gövdesinin ortasında ses deliği denilen yuvarlak bir boşluk bulunur. Klasik Gitar'ın telleri titreştiğinde gövdenin içinde bulunan hava titreşir ve tek çıkış noktası olan bu yuvarlak boşluktan dışarı ses olarak geri çıkar. Klasik Gitarda; kalın 3 tel, ipek üzerine sarılmış çelik, ince 3 tel ise naylondur. Genellikle parmak ile çalınır. Klasik Gitarda sağ elin görevi daha fazladır. Sağ eli kullanarak çok farklı ritim ve harmonikler oluşturulabilir. Genelde klasik ve flamenko tarzı müziklerde kullanıldığı söylene de hemen hemen dünyada birçok müzik kültüründe varlığından bahsetmek mümkündür.

Öğrencilerin Klasik Gitar çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Klasik Gitar ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Klasik Gitar boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 3'de verilmiştir.



Chi-Square=17.42, df=9, P-value=0.04253, RMSEA=0.064

**Şekil 3.** Klasik Gitar Path Diyagramı

Şekil 3 incelendiğinde Klasik Gitar boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.66 ile 0.92 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Klasik Gitar boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 3'de verilmiştir.

**Tablo 3.** Klasik Gitar Uyum İyiliği İndeksleri

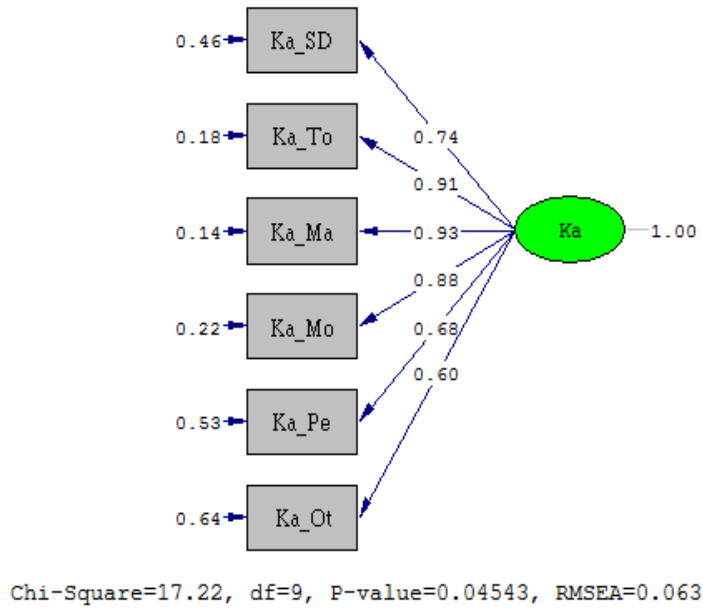
Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Klasik Gitar	9	17,42	1,94	0,06	0,06	0,97	0,99	0,99

Tablo 3'deki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde RMSEA değerinin 0,08'den küçük olması iyi uyuma işaret ederken, Ki-Kare/sd değerinin 2'den küçük olması ve NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Klasik Gitar boyutunun model uyumunun mükemmel olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

## 2.4. Kaval

Kaval üflemeli bir Türk Halk çalgısıdır. Halk arasında çoban çalgısı olarak bilinir. Değişik yörelerde Guval Kuval adlarıyla da bilinmektedir. Çobanın kaval ile koyun sürüsünü yönlendirdiği inanışının halk arasında yaygın olduğu bilinmektedir. Kaval kelimesinin içi boş anlamına gelen 'Kav' kökünden türediği sanılmaktadır. Kavalın delik aralıkları ve deliklerinin çapı her ton kavala göre değişiklik gösterir. Günümüzde henüz bu ölçülerin standartları kesin şekilde belirlenememiştir. Çeşitli atölyelerdeki çeşitli Kaval ustaları, birbirinden çok uzak olmamak üzere kendi belirledikleri ölçüleri kullanmaktadır. İnsanlık tarihinin ilk enstrümanlarından biri olan kaval, binlerce yıl önce ortaya çıkmış ve büyük göçlerle birlikte birçok uygarlığa yayılmış bir enstrümandır. Yaklaşık '2 – 2,5' oktav ses aralığına sahip kromatik bir enstrüman olduğu için global birçok müzik türünde rahatlıkla kullanılabilir.

Öğrencilerin Kaval çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Kaval ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Kaval boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 4'de verilmiştir.



Şekil 4. Kaval Path Diyagramı



Şekil 4 incelendiğinde Kaval boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.60 ile 0.93 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Kaval boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 4'de verilmiştir.

**Tablo 4.** Kaval Uyum İyiliği İndeksleri

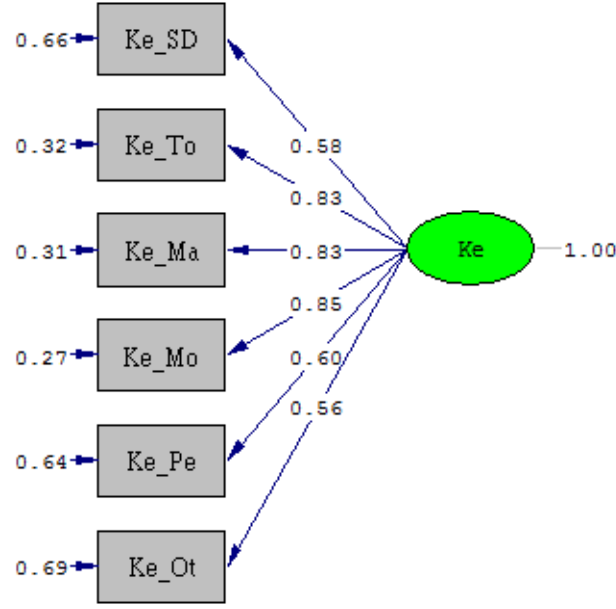
Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Kaval	9	17,22	1,91	0,06	0,06	0,98	0,99	0,99

Tablo 4'deki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde RMSEA değerinin 0,08'den küçük olması iyi uyuma işaret ederken, Ki-Kare/sd değerinin 2'den küçük olması ve NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Kaval boyutunun model uyumunun mükemmel olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

## 2.5. Keman

Keman, viyola ve viyolonsel in de bulunduğu violin ailesinin en yüksek tondan çalan, en küçük üyesidir. Dört teli vardır. Akord sesleri pesten tize sol, re, la ve mi'dir. Keman yayına arşe denir. Arşede yapay ya da gerçek at kılınının yanı sıra ham misina olarak adlandırılan bir madde de kullanılabilir. 16 yüzyılın ortalarında günümüzdeki şeklini almış olan çalgı 19. yüzyılda çalgı yapımcıları tarafından tekrar ele alınsa da genel formu korunmuştur. Çalgı uzunluğu yaklaşık olarak 60 cm civarındadır. Genel olarak orkestra çalgısı olarak bilinen keman 19. Yüzyılın ortalarında Türk Müziğinde kullanılmaya başlamıştır. Neredeyse bütün dünya müzik örneklerinde kullanıldığı söylenebilir.

Öğrencilerin Keman çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Keman ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Keman boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 5'de verilmiştir.



Chi-Square=12.64, df=9, P-value=0.17939, RMSEA=0.042

**Şekil 5.** Keman Path Diyagramı

Şekil 5 incelendiğinde Keman boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.56 ile 0.85 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Keman boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 5'de verilmiştir.

**Tablo 5.** Keman Uyum İyiliği İndeksleri

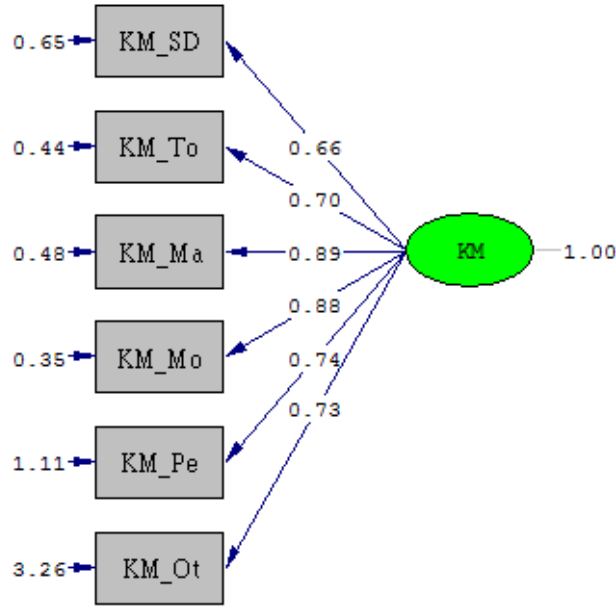
Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Keman	9	12,64	1,40	0,04	0,04	0,98	0,99	0,99

Tablo 5’deki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde Ki-Kare/sd değerinin 2’den küçük olması, RMSEA değerinin 0,05’den küçük olması ve NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95’den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Keman boyutunun model uyumunun mükemmel olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

## **2.6. Morin Khuur**

Moğolistan ulusal çalgısıdır. Gövdesi ahşaptan yapılan çalgı iki tellidir. Çalgının telleri at kılından yapılır. Yayı genellikle söğüt ağacından yapılan çalgının baş kısmı at şeklindedir. Bu bakımdan “At Başlı Keman-Violin” olarak isimlendirilir. Ayrıca gerek biçimsel özellikleri, gerekse icrası biçimden “Yay Kopuza” benzetilmektedir.

Öğrencilerin Morin Khuur çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Morin Khuur ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ’nün Morin Khuur boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 6’da verilmiştir.



Chi-Square=16.04, df=9, P-value=0.06608, RMSEA=0.058

**Şekil 6.** Morin Khuur Path Diyagramı

Şekil 6 incelendiğinde Morin Khuur boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.66 ile 0.89 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Morin Khuur boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 6'da verilmiştir.

**Tablo 6.** Morin Khuur Uyum İyiliği İndeksleri

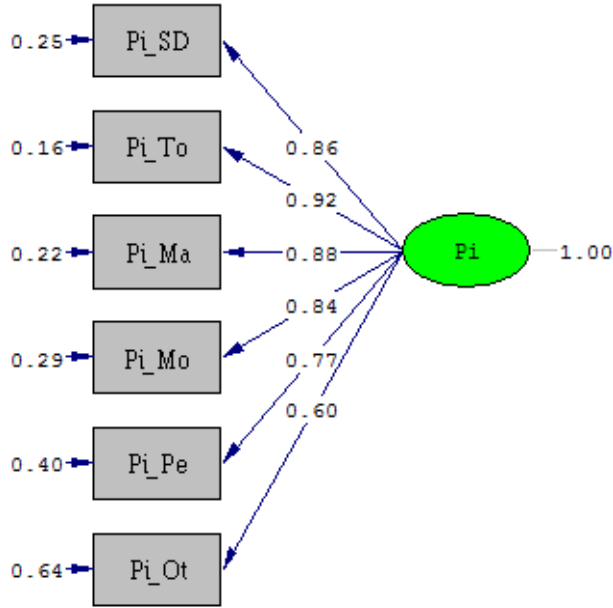
Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Morin Khuur	9	16,04	1,78	0,06	0,08	0,96	0,98	0,99

Tablo 6'daki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde RMSEA değerinin 0,08'den küçük olması modelin iyi uyuma sahip olduğunu gösterirken, Ki-Kare/sd değerinin 2'den küçük olması ve NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Morin Khuur boyutunun model uyumunun mükemmel olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

## 2.7. Piyano

Piyano ya da nadir olarak kullanılan italyanca ismiyle “pianoforte” tuşlu bir çalgıdır. Piyanoda ses, teller vasıtasıyla elde edilir. Piyanonun tuşlarına basıldığında içindeki tahta çekiç tellere vurarak sesin meydana gelmesine sebep olur. Tahta çekicinin tellere vurmasından dolayı piyano vurmali müzik aleti olarak adlandırılır. Piyano klasik ve caz müzikte yaygın olarak kullanılır. Solo performanslar, oda müziği, eşlik, bestecilik ve prova için oldukça uygun bir enstrümandır. Dünyanın en yaygın kullanılan çalgılarından biridir.

Öğrencilerin Piyano çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Piyano ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Piyano boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 7'da verilmiştir.



Chi-Square=33.70, df=9, P-value=0.00010, RMSEA=0.109

Şekil 7. Piyano Path Diyagramı

Şekil 7 incelendiğinde Piyano boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.60 ile 0.92 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri

incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Piyano boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 7'da verilmiştir.

**Tablo 7.** Piyano Uyum İyiliği İndeksleri

<b>Model</b>	<b>sd</b>	<b>Ki-Kare</b>	<b>Ki-Kare/sd</b>	<b>RMSEA</b>	<b>SRMR</b>	<b>NNFI</b>	<b>CFI</b>	<b>GFI</b>
Piyano	9	33,70	3,74	0,11	0,08	0,96	0,98	0,98

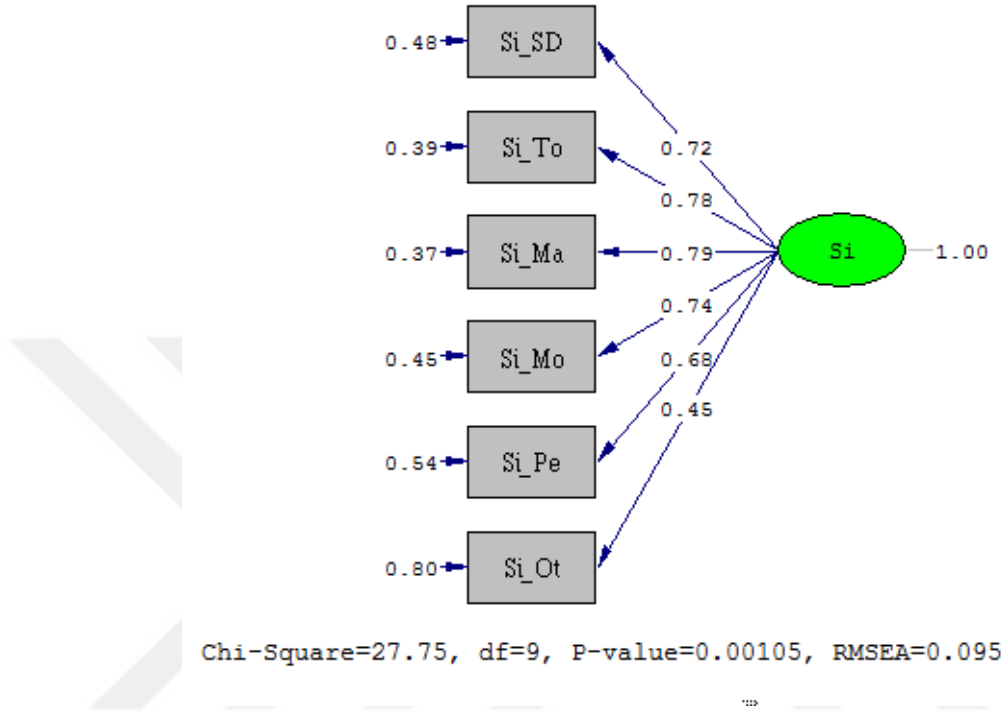
Tablo 7'daki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde Ki-Kare/sd değerinin 5'den küçük olması modelin genel uyumunun iyi olduğunu gösterirken, NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte RMSEA değeri incelendiğinde modelin RMSEA değerinin 0,10'dan büyük olduğu görülmektedir. RMSEA değerinin 0,10'dan büyük olması modelin genel uyumunu olumsuz yönde etkilerken, SRMR değerinin 0,10'un altında olması modelinin genel uyumunun kabul edilebilir olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Piyano boyutunun model uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermekte ve Piyano boyutunun yapı geçerliğini desteklemektedir.

## **2.8. Sitar**

Sitar, telli uzun saplı bir çalgıdır. Hindistan kökenli bu çalgının sözcük anlamı Farsça'da 30 telli'dir. Bu müzik aleti, Hint kültürü dışında batıda da benimsenmiş bir çalgıdır. Sitar İran-Afganistan bölgesinin sehtar adlı aletinden türemiştir. Sitarın telleri iki kategoriye ayrılır. Ana teller yarım ay şeklinde bükülmüş perdeler üzerinde çalınır. Taraf telleri perdelerin altındadır. Sayıları sitarın yapıldığı bölge ve ustaya göre değişir. Genelde 12-13 taraf teli bulunur ve bunlar çalınan raga'ya (makama) göre akort edilir. Ana tellerden çalınırken verilen notalar, taraf tellerinde tekrarlanır ve yankılanır. Sitarın mistik sesi burdan gelmektedir ve genellikle, her müzik türünde, müzikal eserlere mistik bir hava katmak için kullanılmaktadır.

Öğrencilerin Sitar çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Sitar ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Sitar boyutunun yapı geçerliğinin

incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 8’de verilmiştir.



Şekil 8. Sitar Path Diyagramı

Şekil 8 incelendiğinde Sitar boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.45 ile 0.79 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ’nün Sitar boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Sitar Uyum İyiliği İndeksleri

Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Sitar	9	27,75	3,08	0,10	0,07	0,92	0,93	0,98

Tablo 8’deki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde Ki-Kare/sd değerinin 5’den küçük olması ve NNFI, CFI indekslerinin ise 0,90-0,95 aralığında olması modelin genel uyumunun iyi olduğunu gösterirken, GFI değerlerinin 0,95’den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte RMSEA değeri incelendiğinde modelin RMSEA değerinin 0,10’dan büyük olduğu görülmektedir.

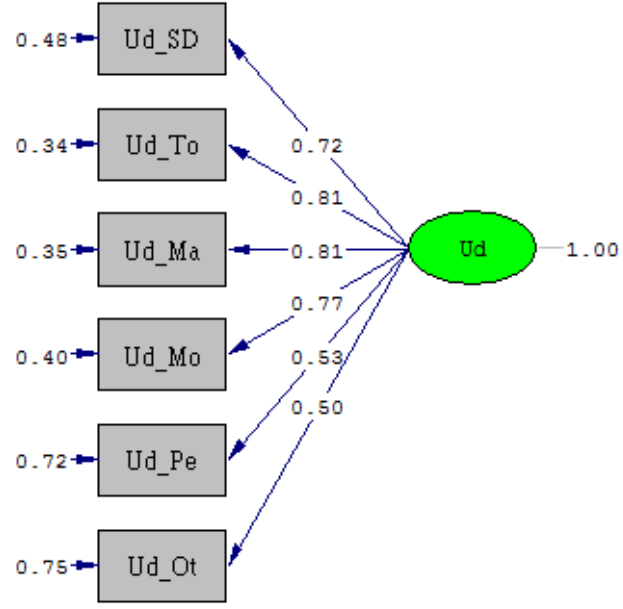
RMSEA değerinin 0,10'dan büyük olması modelin genel uyumunu olumsuz yönde etkilerken, SRMR değerinin 0,08'in altında olması modelinin genel uyumunun iyi olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Sitar boyutunun model uyumunun iyi olduğunu göstermekte ve Sitar boyutunun yapı geğerliğini olumlu yönde desteklemektedir.

## 2.9. Ud

Geğmişi M. 8. Yüzyıla kadar uzanan telli bir çalgıdır. Geniş ses aralıklarına sahip olan ud hem solo ve hemde eşlik kabiliyeti nedeniyle Geleneksel Türk Müziği ve diğer müzik türlerinde kullanılmaktadır. Ud kelimesi Arapçada "sarısabır" yada "dağacı" anlamındaki "el-oud" kelimsenden gelmektedir. Türkçe söyleminde "el-" edatı zamanla atılarak, "ud" ve "ut" şeklinde ifade edilmeye başlanmıştır. algının batı dünyasındaki varlığı Haçlı Seferlileri esnasında beğeni görüp batılılar tarafından Avrupaya götürülmesiyle başlar. Bu algıya Fransızlar (luth), İngilizler (lute), Almanlar (laute), İtalyanlar (liuto) gibi isimler vermiştir.

Öğrencilerin Ud algı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Ud ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. B'nn Ud boyutunun yapı geğerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı şekil 9'da verilmiştir.





Chi-Square=17.29, df=9, P-value=0.04440, RMSEA=0.063

**Şekil 9.** Ud Path Diyagramı

Şekil 9 incelendiğinde Ud boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.50 ile 0.81 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Ud boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 9'da verilmiştir.

**Tablo 9.** Ud Uyum İyiliği İndeksleri

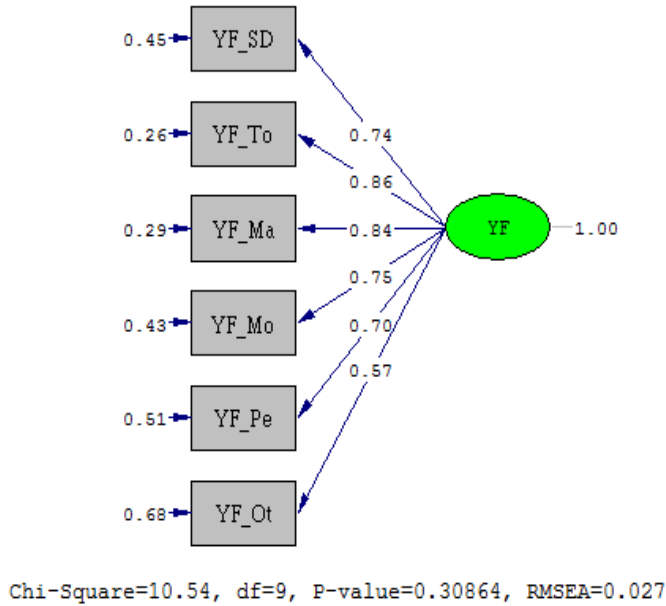
Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Ud	9	17,29	1,92	0,06	0,04	0,98	0,99	0,99

Tablo 9'daki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde RMSEA değerinin 0,08'den küçük olması iyi uyuma işaret ederken, Ki-Kare/sd değerinin 2'den küçük olması ve NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Ud boyutunun model uyumunun mükemmel olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

## 2.10. Yan Flüt

Yan flüt, yanlamasına çalınan, metalden ya da tahtadan yapılabilen bir üflemeli çalgıdır. Flütün en yaygın türüdür, orkestralarda ve bandolarda sıkça kullanılır. Çalgının baş bölümünde bir üfleme deliği vardır. Bu nedenle bu bölüme "ağızlık" da denir. Üfleme deliği çalıcının alt dudağına dayalıdır. Sağ omuz yönünde, yere koşut olarak tutulur. Sol el ağızlık tarafında, sağ el ise kuyruk tarafında tutulur. İki elin baş parmağı alttan flütü destekler. Flütün borusu silindir şeklindedir. Çapı 1,9 cm'dir. Flüt ağızlıktan başlayarak kapalı uca dek 67,2 cm'dir. Günümüzde nikel, gümüş, altın gibi madenlerden yapılmaktadır. Fakat XX. yy.'ın başlarına kadar abanoz, nar gibi sert ağaçlardan yapıldı.

Öğrencilerin Yan Flüt çalgı beğeni düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Yan Flüt ile icra edilmiş Ses Dizisi, Tonal, Makamsal, Modal, Pentatonik, Otantik ezgiler dinletilerek beğeni düzeylerini belirtmeleri istenmiştir. ÇBÖ'nün Yan Flüt boyutunun yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan DFA analizi sonucunda oluşturulan path diyagramı Şekil 10'da verilmiştir.



Şekil 10. Yan Flüt Path Diyagramı

Şekil 10 incelendiğinde Yan Flüt boyutundaki maddelerin regresyon katsayılarının 0.57 ile 0.86 arasında değiştiği görülmektedir. Regresyon katsayıları için t değerleri

incelendiğinde tüm t değerlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. ÇBÖ'nün Yan Flüt boyutu için hesaplanan model uyum iyiliği indeksleri Tablo 10'da verilmiştir.

**Tablo 10.** Yan Flüt Uyum İyiliği İndeksleri

Model	sd	Ki-Kare	Ki-Kare/sd	RMSEA	SRMR	NNFI	CFI	GFI
Yan Flüt	9	10,40	1,16	0,03	0,04	0,99	0,99	0,99

Tablo 10'daki uyum iyiliği indeksleri incelendiğinde Ki-Kare/sd değerinin 2'den küçük olması, RMSEA değerinin 0,05'den küçük olması ve NNFI, CFI, GFI değerlerinin 0,95'den büyük olması modelin genel uyumunun mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular Yan Flüt boyutunun model uyumunun mükemmel olduğunu ve yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

### Güvenirlilik

ÇBÖ'nün güvenirliliğinin incelenmesi için her bir boyut için ayrı ayrı iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin boyutları için iç tutarlılık katsayılarının hesaplanmasında Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılmıştır. ÇBÖ'nün boyutları için hesaplanan Alfa iç tutarlılık katsayıları Tablo 11'de verilmiştir.

**Tablo 11.** Yan Uyum İyiliği İndeksleri

Boyut	Madde Sayısı	Cronbach Alfa (r)
Pan Flüt	6	0,87
Keman	6	0,76
Sitar	6	0,82
Kaval	6	0,78
Morin Khuur	6	0,86
Klasik Gitar	6	0,73
Yan Flüt	6	0,88
Erhu	6	0,84
Ud	6	0,79
Piyano	6	0,80

Tablo 11 incelendiğinde ÇBÖ'nün boyutları için hesaplanan Cronbach Alfa güvenirlilik katsayılarının 0,73 ile 0,88 arasında değiştiği görülmektedir. Elde edilen tüm güvenirlilik katsayılarının 0,70'in üzerinde olması ÇBÖ'nün boyutlarının güvenirliliğinin

yüksek olduğu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Buna göre ÇBÖ'nün iç tutarlılığı yüksektir ve ÇBÖ ile elde edilen ölçme sonuçları yüksek güvenilirliğe sahiptir.

Elde edilen bulgular bütüncül olarak değerlendirildiğinde ÇBÖ'nün her bir boyutu için geçerliği ve güvenilirliği yüksek puanlar elde edildiği söylenebilir. Buna göre ÇBÖ'den elde edilecek puanlar öğrencilerin çalgı beğeni düzeylerini göstermektedir. ÇBÖ'nün her bir boyutu için hesaplanan beğeni düzeyleri 6 ile 30 puan arasında değişmektedir. Öğrencilerin beğeni düzeyleri 14 puandan düşük olması durumun “Çalgı Beğeni Düzeyi Düşük”, 14-22 arasında olması durumun “Çalgı Beğeni Düzeyi Orta” 22 puandan yüksek olması durumunda “Çalgı Beğeni Düzeyi Yüksek” şeklinde yorumlanmıştır.

### **1. İnsanların çalgı beğenisi ile yaş, cinsiyet, gelir düzeyi gibi demografik değişkenler arasında bir ilişki var mıdır ?**

#### **Yaş ile çalgı beğeni düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?**

Tablo 17’de verilen korelasyonlar incelendiğinde Pan Flüt, Keman, Sitar, Morin Khur, Yan Flüt, Erhu, Ud, Piyano çalgıları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ancak Kaval ve Klasik Gitar beğeni düzeyi ile yaş arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu görülmektedir.

**Tablo 12. Yaş İle Çalgı Beğeni Düzeyi İlişkisi**

	Pan Flüt	Keman	Sitar	Kaval	Morin Khur	Gitar	Yan Flüt	Erhu	Ud	Piyano
Yaş	-.05	-.01	.02	.13*	.01	-.15*	-.03	.01	.01	-.11

\* :  $p < .05$

Yaş ile Kaval beğenisi arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişki ( $r = .13$ ) bulunurken, yaş ile Klasik Gitar beğenisi arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişki ( $r = -.15$ ) bulunmuştur. Buna göre araştırma grubundaki katılımcıların yaşı arttıkça Kaval beğeni düzeyi artarken, Klasik Gitar beğeni düzeyi azalmaktadır.

Araştırma kapsamında kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin çalgı beğenileri arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. Kadın ve erkek öğrencilerin çalgı beğeni düzeylerinin incelenmesi amacıyla hesaplanan betimsel istatistikler Tablo 13’de sunulmuştur.

**Tablo 13.** Cinsiyete Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri

Çalgı	Cinsiyet	N	A.O.	Std.Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Pan Flüt	Erkek	102	16,70	4,83	-0,12	-0,31
	Kadın	130	17,62	4,10	0,23	0,00
Keman	Erkek	102	19,11	5,49	-0,30	-0,59
	Kadın	130	20,37	5,01	-0,07	-0,38
Sitar	Erkek	102	17,77	5,16	-0,05	-0,47
	Kadın	130	18,10	4,97	0,20	-0,27
Kaval	Erkek	102	19,03	5,68	0,12	-0,87
	Kadın	130	17,63	6,34	0,08	-0,76
Morin Khuur	Erkek	102	15,90	4,17	0,14	-0,58
	Kadın	130	16,41	3,95	0,35	0,42
Klasik Gitar	Erkek	102	21,67	5,28	-0,99	0,53
	Kadın	130	23,70	5,27	-0,44	-0,40
Yan Flüt	Erkek	102	19,18	4,83	-0,56	0,00
	Kadın	130	21,24	4,86	-0,11	-0,58
Erhu	Erkek	102	16,38	5,30	-0,07	-0,43
	Kadın	130	17,65	5,04	0,20	-0,47
Ud	Erkek	102	22,26	4,95	-0,60	-0,23
	Kadın	130	22,61	4,73	-0,32	-0,62
Piyano	Erkek	102	20,85	5,22	-0,58	-0,38
	Kadın	130	23,74	4,84	-0,32	-0,56

Tablo 13’de verilen betimsel istatistikler incelendiğinde kadınların en çok Piyano en az Morin Khuur’u beğendikleri, erkeklerin ise en çok Ud en az Morin Khuur’u beğendikleri görülmektedir. Betimsel istatistikler detaylı incelendiğinde kadın ve erkek öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasında farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyete göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi için t-testi kullanılması amacıyla öncelikle normallik varsayımını karşılama düzeyi incelenmiştir. Bu amaçla yapılan Komogorov-Smirnov testi sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

**Tablo 14.** Cinsiyete Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri Normallik Testi

Çalgı	Cinsiyet	İstatistik	sd	p
Pan Flüt	Erkek	0,08	102	0,09
	Kadın	0,07	130	0,20
Keman	Erkek	0,08	102	0,15
	Kadın	0,10	130	<b>0,01</b>
Sitar	Erkek	0,11	102	<b>0,01</b>
	Kadın	0,07	130	0,08
Kaval	Erkek	0,08	102	0,16
	Kadın	0,09	130	<b>0,01</b>
Morin Khuur	Erkek	0,08	102	0,09
	Kadın	0,09	130	<b>0,01</b>
Klasik Gitar	Erkek	0,07	102	0,20
	Kadın	0,15	130	<b>0,00</b>
Yan Flüt	Erkek	0,08	102	0,13
	Kadın	0,10	130	<b>0,00</b>
Erhu	Erkek	0,06	102	0,20
	Kadın	0,07	130	0,20
Ud	Erkek	0,10	102	<b>0,02</b>
	Kadın	0,12	130	<b>0,00</b>
Piyano	Erkek	0,09	102	<b>0,04</b>
	Kadın	0,11	130	<b>0,00</b>

Tablo 14’de verilen normallik testi sonuçları incelendiğinde Pan Flüt, Erhu için çalgı beğeni puanlarının normallikten anlamlı sapma göstermediği, Keman, Kaval, Morin Khuur, Klasik Gitar, Yan Flüt, Ud ve Piyano için kadınların çalgı beğeni puanlarının normallikten anlamlı sapma gösterirken, Sitar, Ud ve Piyano için erkeklerin çalgı beğeni puanlarının normallikten anlamlı sapma gösterdiği görülmektedir. Normallikten sapmanın ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amacıyla Tablo 12’de verilen çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde değerlerin -1 ile +1 aralığında olduğu ve normallikten sapmanın aşırı olmadığı görülmüştür (Büyüköztürk, 2007; Field, 2010). Normallik varsayımının ihlalinin aşırı olmamasından dolayı kadın ve erkek öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi için t-testi yapılmıştır. Cinsiyete göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 15’de verilmiştir.

**Tablo 15.** Cinsiyete Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri Bağımsız Örneklem T-Testi

Çalgı	A.O. (Erkek-Kadın)	t	sd	p
Pan Flüt	-0,93	-1,58	230	0,12
Keman	-1,26	-1,82	230	0,07
Sitar	-0,33	-0,49	230	0,63
Kaval	1,40	1,75	230	0,08
Morin Khuur	-0,51	-0,94	230	0,35
Klasik Gitar	-2,03	-2,91	230	0,00
Yan Flüt	-2,06	-3,22	230	0,00
Erhu	-1,27	-1,87	230	0,06
Ud	-0,34	-0,54	230	0,59
Piyano	-2,89	-4,35	230	0,00

Öğrencilerin cinsiyete göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde Klasik Gitar, Yan Flüt ve Piyano çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ( $p < .05$ ). Kadın ve erkek öğrencilerin Pan Flüt, Keman, Sitar, Kaval, Morin Khuur, Erhu ve Ud çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkların ise anlamlı olmadığı görülmüştür. Buna göre kadın ve erkek öğrencilerin Pan Flüt, Keman, Sitar, Kaval, Morin Khuur, Erhu ve Ud çalgı beğeni düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir. Tablo 15’de verilen betimsel istatistikler ile birlikte incelendiğinde kadın öğrencilerin Klasik Gitar, Yan Flüt ve Piyano çalgı beğeni düzeylerinin erkek öğrencilerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir.

### **Cinsiyet ile sevilen çalgı grubu arasında bir ilişki var mıdır?**

Araştırma kapsamında öğrencilerin cinsiyet ile sevdikleri çalgı türü arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin sevdiği çalgı türünü “Telli, Üflemeli, Vurmalı” olacak şekilde üç kategoriden birini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Her iki değişkenin de kategorik olmasından dolayı cinsiyet ile sevdiği çalgı türü arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Ki-Kare istatistiği kullanılmıştır. Cinsiyet ile sevdiği çalgı türü arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan Pearson Ki-Kare analizi Tablo 16’de verilmiştir.

**Tablo 16.** Cinsiyet ve Sevilen Çalgı Grubu İlişkisi

Sevdiği Çalgı Türü	Değer	Cinsiyet	
		Erkek	Kadın
Telli Çalgılar	Gözlenen	79	104
	Beklenen	80	103
	Sütun %	78,2%	80,0%
Üflemeli Çalgılar	Gözlenen	13	10
	Beklenen	10,1	12,9
	Sütun %	12,9%	7,7%
Vurmalı Çalgılar	Gözlenen	9	16
	Beklenen	10,9	14,1
	Sütun %	8,9%	12,3%
<b>Pearson Ki-Kare= 2,610</b>		<b>sd= 2</b>	<b>p=0,34</b>

### Dinlediği Müzik Türü ile Cinsiyet Arasındaki İlişki

Araştırma kapsamında öğrencilerin dinledikleri müzik türü ile cinsiyetleri arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin dinlediği müzik türünün belirlenmesi için Pop, Türkçe (THM, TSM, Arabesk, Tasavvuf) ve Yabancı (Rock-Metal, Rap, Caz, Klasik) olacak şekilde üç kategoriden birisini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerin dinlediği müzik türü ile cinsiyet arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan Pearson Ki-Kare analizi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

**Tablo 17.** Dinlediği Müzik Türü ve Cinsiyet Pearson Ki-Kare Tablosu

Dinlediği Müzik Türü	Değer	Cinsiyet	
		Erkek	Kadın
Pop	Gözlenen	40	87
	Beklenen	55,8	71,2
	Sütun %	39,20%	66,90%
Türkçe	Gözlenen	40	22
	Beklenen	27,3	34,7
	Sütun %	39,20%	16,90%
Yabancı	Gözlenen	22	21
	Beklenen	18,9	24,1
	Sütun %	21,60%	16,20%
<b>Pearson Ki-Kare= 19,548</b>		<b>sd=2</b>	<b>p=0,00</b>



Tablo 17 incelendiğinde erkek öğrencilerin %39,2 Pop, %39,2 Türkçe ve %21,6 Yabancı müzik dinledikleri, kadın öğrencilerin ise %66,9 Pop, %16,9 Türkçe, %16,2 Yabancı müzik dinledikleri görülmektedir. Buna göre kadın öğrenciler yaygın olarak Pop müzik dinlemeyi tercih ederken, erkek öğrenciler hem Pop hem de Türkçe müziği benzer oranda tercih etmektedirler. Öğrencilerin dinledikleri müzik türü ile cinsiyetleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan Ki-Kare analizi sonuçları incelendiğinde dinlediği müzik türü ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Buna göre araştırma grubundaki öğrencilerin dinledikleri müzik türü ile cinsiyet dağılımının tesadüfi olmadığı ve anlamlı olduğu söylenebilir. Gözlenen değerler açısından incelendiğinde erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre Türkçe müzik dinlemeyi daha fazla tercih ettikleri ve kadın öğrencilerin ise erkek öğrencilere göre Pop müziği daha fazla dinledikleri görülmektedir.

Araştırma kapsamında öğrencilerin ailelerinin ortalama gelir düzeyine göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığı incelenmiştir. Bu amaçla öncelikle ailenin ortalama gelir düzeyine göre çalgı beğeni düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Gelir düzeyine göre çalgı beğeni düzeyleri betimsel istatistikleri Tablo 18’de verilmiştir.

**Tablo 18. Gelir Düzeyine Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri**

Çalgı	Gelir	N	A.O.	Std.Sapma
Pan Flüt	500tl ve daha az	10	18,70	3,40
	500-999tl arası	67	16,96	3,99
	1000-1999tl arası	86	17,12	4,36
	2000-2999tl arası	46	17,33	4,89
	3000tl ve üzeri	21	17,33	5,45
Keman	500tl ve daha az	10	16,80	4,24
	500-999tl arası	67	19,33	5,35
	1000-1999tl arası	86	20,42	5,16
	2000-2999tl arası	46	19,98	5,01
	3000tl ve üzeri	21	20,24	6,09
Sitar	500tl ve daha az	10	18,60	4,40
	500-999tl arası	67	17,51	5,22
	1000-1999tl arası	86	17,45	4,77
	2000-2999tl arası	46	19,93	4,52
	3000tl ve üzeri	21	16,95	6,31
Kaval	500tl ve daha az	10	18,20	6,66

	500-999tl arası	67	18,40	5,41
	1000-1999tl arası	86	17,16	6,54
	2000-2999tl arası	46	19,50	5,80
	3000tl ve üzeri	21	19,43	5,68
Morin Khuur	500tl ve daha az	10	16,10	2,85
	500-999tl arası	67	16,07	3,59
	1000-1999tl arası	86	15,87	4,26
	2000-2999tl arası	46	16,85	4,20
	3000tl ve üzeri	21	16,62	4,51
Klasik Gitar	500tl ve daha az	10	20,50	5,62
	500-999tl arası	67	22,45	4,46
	1000-1999tl arası	86	23,01	5,30
	2000-2999tl arası	46	24,13	6,04
	3000tl ve üzeri	21	21,43	6,42
Yan Flüt	500tl ve daha az	10	21,00	3,77
	500-999tl arası	67	19,75	4,87
	1000-1999tl arası	86	20,44	5,03
	2000-2999tl arası	46	21,00	4,60
	3000tl ve üzeri	21	20,29	5,74
Erhu	500tl ve daha az	10	15,50	5,58
	500-999tl arası	67	17,54	5,16
	1000-1999tl arası	86	16,60	5,34
	2000-2999tl arası	46	17,91	4,60
	3000tl ve üzeri	21	16,76	5,52
Ud	500tl ve daha az	10	20,70	4,37
	500-999tl arası	67	22,84	4,63
	1000-1999tl arası	86	21,62	4,88
	2000-2999tl arası	46	24,17	4,29
	3000tl ve üzeri	21	22,48	5,24
Piyano	500tl ve daha az	10	24,00	3,94
	500-999tl arası	67	21,48	5,11
	1000-1999tl arası	86	22,79	5,36
	2000-2999tl arası	46	23,33	4,85
	3000tl ve üzeri	21	21,71	5,62

Tablo 18 incelendiğinde ailelerinin ortalama geliri 500 tl ve daha az olan öğrencilerin en çok Piyano en az Erhu, 500-999 tl arası olan öğrencilerin en çok Ud en az Morin Khuur, 1000-1999 tl arası olan öğrencilerin en çok Klasik Gitar en az Morin Khuur, 2000-2999 tl arası olan öğrencilerin en çok Ud en az Morin Khuur, 3000 tl ve üzeri olan öğrencilerin en çok Ud en az Morin Khuur çalgılarını beğendikleri görülmektedir. Bununla birlikte her bir çalgı için ayrı ayrı incelendiğinde öğrencilerin çalgı beğeni

düzeyleri arasında fark olduğu görülmektedir. Gelir düzeyine göre gruplarda bulunan öğrenci sayılarının 30'un altında olmasından dolayı öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi amacıyla Kruskal Wallis H testi yapılmıştır (Büyüköztürk, 2007). Ailenin ortalama gelirine göre öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi için yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 19'da verilmiştir.

**Tablo 19.** Gelir Düzeyine Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri –Kruskal Wallis H Testi

Çalgı	Ailenin Aylık Geliri	N	Sıra Ort.	Ki-Kare	sd	p	Fark
<b>Pan Flüt</b>	500tl ve daha az (1)	10	138,55	1,42	4	0,84	
	500-999tl arası (2)	67	111,98				
	1000-1999tl arası (3)	86	115,67				
	2000-2999tl arası (4)	46	114,53				
	3000tl ve üzeri (5)	21	117,17				
<b>Keman</b>	500tl ve daha az (1)	10	73,15	5,76	4	0,22	
	500-999tl arası (2)	67	109,69				
	1000-1999tl arası (3)	86	122,94				
	2000-2999tl arası (4)	46	117,90				
	3000tl ve üzeri (5)	21	118,48				
<b>Sitar</b>	500tl ve daha az (1)	10	124,85	10,08	4	<b>0,04</b>	<b>2-4</b>
	500-999tl arası (2)	67	108,37				<b>3-4</b>
	1000-1999tl arası (3)	86	109,12				<b>4-5</b>
	2000-2999tl arası (4)	46	142,12				
	3000tl ve üzeri (5)	21	101,62				
<b>Kaval</b>	500tl ve daha az (1)	10	113,25	5,23	4	0,26	
	500-999tl arası (2)	67	116,94				
	1000-1999tl arası (3)	86	104,23				
	2000-2999tl arası (4)	46	129,12				
	3000tl ve üzeri (5)	21	128,31				
<b>Morin Khuur</b>	500tl ve daha az (1)	10	116,45	1,76	4	0,78	
	500-999tl arası (2)	67	114,72				
	1000-1999tl arası (3)	86	109,56				
	2000-2999tl arası (4)	46	123,07				
	3000tl ve üzeri (5)	21	125,31				
<b>Klasik Gitar</b>	500tl ve daha az (1)	10	87,45	8,98	4	0,06	
	500-999tl arası (2)	67	106,36				
	1000-1999tl arası (3)	86	117,58				
	2000-2999tl arası (4)	46	137,28				
	3000tl ve üzeri (5)	21	101,81				
<b>Yan Flüt</b>	500tl ve daha az (1)	10	123,85	1,62	4	0,81	

	500-999tl arası (2)	67	107,34				
	1000-1999tl arası (3)	86	116,93				
	2000-2999tl arası (4)	46	121,37				
	3000tl ve üzeri (5)	21	118,83				
<b>Erhu</b>	500tl ve daha az (1)	10	89,70	3,95	4	0,41	
	500-999tl arası (2)	67	120,34				
	1000-1999tl arası (3)	86	109,02				
	2000-2999tl arası (4)	46	126,52				
	3000tl ve üzeri (5)	21	114,76				
<b>Ud</b>	500tl ve daha az (1)	10	88,40	10,16	4	<b>0,04</b>	<b>1-4</b>
	500-999tl arası (2)	67	119,48				<b>3-4</b>
	1000-1999tl arası (3)	86	103,59				
	2000-2999tl arası (4)	46	138,40				
	3000tl ve üzeri (5)	21	114,33				
<b>Piyano</b>	500tl ve daha az (1)	10	131,40	5,04	4	0,28	
	500-999tl arası (2)	67	102,95				
	1000-1999tl arası (3)	86	121,16				
	2000-2999tl arası (4)	46	124,72				
	3000tl ve üzeri (5)	21	104,62				

Ailenin ortalama gelir düzeyine göre öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları incelendiğinde Sitar ve Ud için öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ( $p < .05$ ). Öğrencilerin Pan Flüt, Keman, Kaval, Morin Khur, Klasik Gitar, Yan Flüt, Erhu, Piyano çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın ise anlamlı olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin Sitar ve Ud çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın hangi gelir düzeyleri arasında olduğunun belirlenmesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre aile ortalama geliri 2000-2999 tl arası olan öğrencilerin (19,93) Sitar çalgı beğeni düzeylerinin hem 500-999 tl arası (17,51) hem 1000-1999 tl arası (17,45) hem de 3000 tl ve üzeri (16,95) öğrencilerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde aile ortalama geliri 2000-2999 tl arası olan öğrencilerin (24,17) Ud çalgı beğeni düzeylerinin hem 500 tl ve daha az (20,70) hem de 1000-1999 tl arası (21,62) öğrencilerden anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

## Gelir Düzeyi ve Sevilen Çalgı Grubu İlişkisi

Araştırma kapsamında ailenin aylık geliri ile sevdiği çalgı türü arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla beş kategorili olacak şekilde alınan ailenin aylık geliri ile bireyin sevdiği çalgı türü arasındaki ilişki Pearson Ki-Kare istatistiği ile incelenmiştir. Ailenin aylık geliri ile sevdiği çalgı türü arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan Pearson Ki-Kare analizi Tablo 20’de verilmiştir.

**Tablo 20.** Gelir Düzeyi ve Sevilen Çalgı Grubu İlişkisi

Ailenin Aylık Geliri	Değer	Sevdiği Çalgı Türü		
		Telli Çalgılar	Üflemeli Çalgılar	Vurmalı Çalgılar
500tl ve daha az	Gözlenen	7	1	2
	Beklenen	7,9	1	1
	Sütun %	3,80%	4,30%	8,30%
500-999tl arası	Gözlenen	55	6	5
	Beklenen	52,5	6,6	6,9
	Sütun %	30,20%	26,10%	20,80%
1000-1999tl arası	Gözlenen	65	11	10
	Beklenen	68,3	8,6	9
	Sütun %	35,70%	47,80%	41,70%
2000-2999tl arası	Gözlenen	39	3	4
	Beklenen	36,6	4,6	4,8
	Sütun %	21,40%	13,00%	16,70%
3000tl ve üzeri	Gözlenen	16	2	3
	Beklenen	16,7	2,1	2,2
	Sütun %	8,80%	8,70%	12,50%

**Pearson Ki-Kare= 3,806    sd= 8    p=0,87**

Tablo 20’de verilen gözlenen değerler incelendiğinde üç çalgı türü için de ailenin gelir düzeyi 1000-1999 tl arasında olan bireyler için en yüksek düzeyde olduğu ancak hem 500 tl ve daha az hem de 3000 tl ve üzeri olduğunda gözlenen değer en düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Buna göre ailenin gelir düzeyine göre bir çalgı türünü sevme durumunun doğrusal bir ilişkisi olmadığı söylenebilir. Yapılan ki-kare analizi sonucu incelendiğinde de elde edilen tablonun tesadüfi bir dağılımdan anlamlı şekilde farklı olmadığı ve ailenin aylık geliri ile bireyin sevdiği çalgı türü arasında anlamlı bir ilişkinin

bulunmadığı görülmektedir. Ailenin aylık gelirin e göre sevdiği çalgı türü için gözlenen değerler incelendiğinde araştırma grubundaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun telli çalgıları beğenmekle birlikte telli çalgıları en çok %35,7 ile ailesinin aylık geliri 1000-1999 tl arası olan öğrencilerin beğendiği görülmektedir. Benzer bir durum üflemeli (%47,8) ve vurmali (%41,7) çalgılar için de geçerlidir.

### **1. Çalgı beğenisi ile sevilen müzik türü/leri ve dinleme sıklığı arasında bir ilişki varmıdır?.**

Araştırma kapsamında öğrencilerin müzik dinleme sıklığı ile sevdiği çalgı türü arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin müzik dinleme sıklıklarını “Hiç, Nadiren (2-3 Saat), Bazen (5-6 Saat), Çoğu Zaman (10-20 Saat), Pek Çok Zaman (25-40 Saat)” olacak şekilde beş kategoriden birini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Araştırma grubunda yer alan öğrenciler arasında “Hiç” müzik dinlemediğini belirten öğrenci olmadığından öğrencilerin müzik dinleme sıklığı dört kategori olacak şekilde belirlenmiştir. Öğrencilerin müzik dinleme sıklığı ile sevdiği çalgı türü arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapılan Pearson Ki-Kare analizi sonuçları Tablo 21’de verilmiştir.

**Tablo 21.** Müzik Dinleme Sıklığı ve Sevdiği Çalgı Türü Pearson Ki-Kare Tablosu

Müzik Dinleme Sıklığı	Değer	Sevdiği Çalgı Türü		
		Telli Çalgılar	Üflemeli Çalgılar	Vurmalı Çalgılar
Nadiren(2-3 Saat)	Gözlenen	33	6	5
	Beklenen	35,1	4,1	4,7
	Sütun %	18,5%	28,6%	20,8%
Bazen(5-6 Saat)	Gözlenen	47	6	8
	Beklenen	48,7	5,7	6,6
	Sütun %	26,4%	28,6%	33,3%
Çoğu Zaman(10-20 Saat)	Gözlenen	69	6	6
	Beklenen	64,7	7,6	8,7
	Sütun %	38,8%	28,6%	25,0%
Pek Çok Zaman(25-40 Saat)	Gözlenen	29	3	5
	Beklenen	29,5	3,5	4
	Sütun %	16,3%	14,3%	20,8%
<b>Pearson Ki-Kare= 3,182</b>		<i>sd=6</i>	<i>p=0,79</i>	

Tablo 21’de verilen gözlenen değerler incelendiğinde gözlenen değerlerin beklenen değerlere oldukça yakın olduğu görülmektedir. Telli çalgıları beğenen öğrencilerin müzik dinleme sıklığı incelendiğinde %18,5 i Nadiren, %26,4’ü Bazen, %38,8’i Çoğu Zaman, %16,3’ü ise Pek Çok Zaman müzik dinlediklerini belirtmişlerdir. Üflemeli çalgıları beğenen öğrencilerin müzik dinleme sıklıkları incelendiğinde ise daha dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir. Vurmalı çalgıları beğenen öğrencilerin müzik dinleme sıklığı incelendiğinde %20,8’i Nadiren, %33,3’ü Bazen, %25,0’i Çoğu Zaman ve %20,8’i Pek Çok Zaman müzik dinlediklerini belirtmişlerdir. Elde edilen dağılımların tesadüfi dağılımdan farklı olup olmadığının incelenmesi için yapılan Pearson Ki-Kare analizi sonuçları incelendiğinde Ki-Kare değerinin anlamlı olmadığı görülmektedir. Buna göre öğrencilerin müzik dinleme sıklığı ile sevdiği çalgı türü arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

### **Dinlediği müzik türüne göre öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?**

Araştırma kapsamında öğrencilerin dinledikleri müzik türüne göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığı incelenmiştir. Öncelikle öğrencilerin çalgı beğeni

düzeylerinin dinledikleri müzik türüne göre betimsel istatistikleri elde edilmiştir. Öğrencilerin dinledikleri müzik türüne göre çalgı beğeni düzeylerine ilişkin betimsel istatistikleri Tablo 22’de verilmiştir.

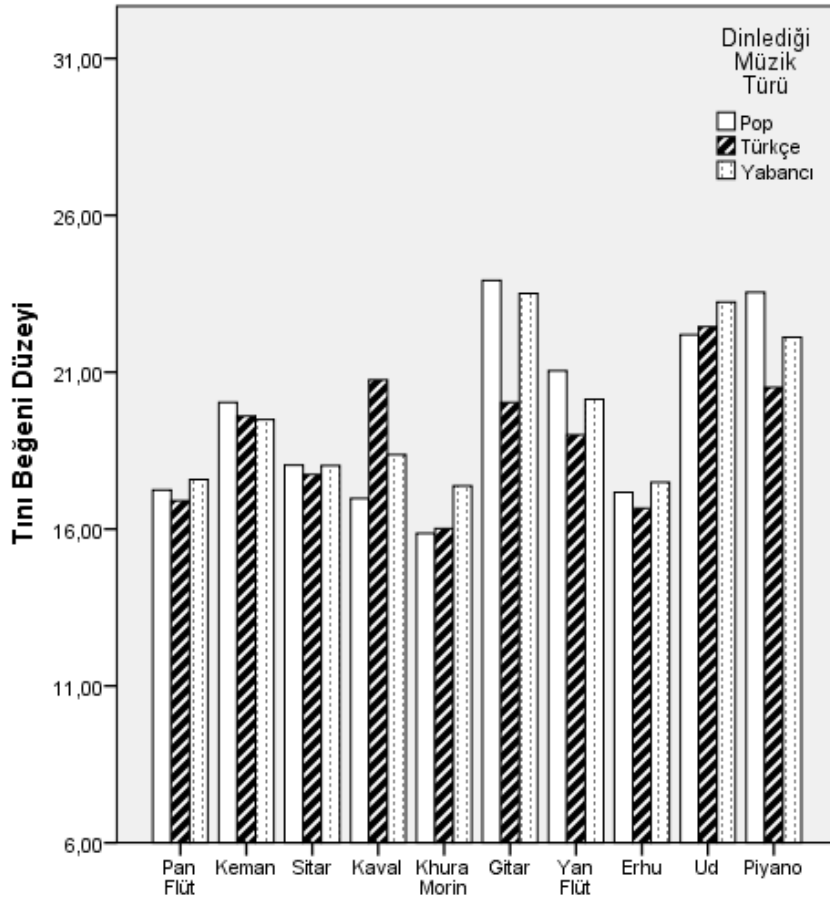
**Tablo 22.** Dinlediği Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri

Çalgı	Dinlediği Müzik Türü	N	A.O.	S.S.	Çarpıklık	Basıklık
Pan Flüt	Pop	127	17,24	4,37	0,092	-0,179
	Türkçe	62	16,90	4,49	-0,157	-0,275
	Yabancı	43	17,58	4,69	0,062	0,201
Keman	Pop	127	20,03	5,11	-0,109	-0,635
	Türkçe	62	19,60	5,35	-0,385	-0,382
	Yabancı	43	19,49	5,62	-0,199	-0,348
Sitar	Pop	127	18,04	5,04	0,009	-0,415
	Türkçe	62	17,74	5,02	0,310	-0,642
	Yabancı	43	18,02	5,21	-0,116	0,190
Kaval	Pop	127	16,98	6,22	0,226	-0,847
	Türkçe	62	20,76	5,29	-0,050	-0,651
	Yabancı	43	18,37	5,74	0,184	-0,591
Morin Khuur	Pop	127	15,87	3,96	0,047	-0,447
	Türkçe	62	16,02	4,14	0,288	-0,679
	Yabancı	43	17,37	4,05	0,697	1,139
Klasik Gitar	Pop	127	23,92	4,74	-0,743	-0,098
	Türkçe	62	20,03	6,03	-0,304	-0,539
	Yabancı	43	23,51	4,72	-0,745	-0,357
Yan Flüt	Pop	127	21,05	4,77	-0,546	-0,188
	Türkçe	62	19,00	4,95	-0,222	-0,378
	Yabancı	43	20,14	5,13	0,036	-0,551
Erhu	Pop	127	17,17	4,93	-0,063	-0,420
	Türkçe	62	16,66	5,43	0,199	-0,439
	Yabancı	43	17,49	5,60	0,050	-0,714
Ud	Pop	127	22,20	4,97	-0,604	-0,325
	Türkçe	62	22,45	4,93	-0,127	-1,104
	Yabancı	43	23,23	4,19	-0,412	0,102
Piyano	Pop	127	23,54	4,87	-0,513	-0,560
	Türkçe	62	20,52	5,27	-0,256	-0,530
	Yabancı	43	22,12	5,30	-0,574	-0,207

Tablo 22’de verilen betimsel istatistikler incelendiğinde Pop müzik dinleyen öğrencilerin en çok Klasik Gitar ve Piyano çalgılarını beğendikleri, en az ise Kaval ve



Morin Khuur algılarını beğendikleri görülmektedir. Türkçe müzik dinleyen öğrenciler en çok Ud ve Kaval algılarını beğenirken, en az Erhu ve Morin Khuur’u beğendikleri belirtmişlerdir. Yabancı müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin ise en çok Klasik Gitar ve Ud algılarını beğendikleri, en az Erhu ve Morin Khuur’u beğendikleri görülmüştür. Betimsel istatistikler açısından incelendiğinde öğrencilerin yaygın olarak en az beğendikleri algıların Morin Khuur ve Erhu olduğu ancak en çok beğendikleri çalgıların dinledikleri müzik türüne göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Öğrencilerin dinledikleri müzik türüne göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farklar Şekil 1’de verilen sütun grafiğinde görülmektedir.



Şekil 11. Dinledikleri Müzik Türüne Göre algı Beğeni Düzeyleri.

Öğrencilerin dinledikleri müzik türüne göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının incelenmesi için tek yönlü ANOVA kullanılması amacıyla öncelikle

normallik ve varyansların homojenliği varsayımlarını karşılama düzeyi incelenmiştir. Bu amaçla yapılan Komogorov-Smirnov ve Levene testi sonuçları Tablo 23’de verilmiştir.

**Tablo 23.** Dinlediği Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri Normallik ve Levene Testi.

Çalgı	Dinlediği Müzik Türü	Shapiro-Wilk			Levene			
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd1	sd2	p
Pan Flüt	Pop	0,99	127	0,29	0,11	2	229	0,90
	Türkçe	0,99	62	0,77				
	Yabancı	0,99	43	0,92				
Keman	Pop	0,98	127	<b>0,03</b>	0,13	2	229	0,88
	Türkçe	0,97	62	0,19				
	Yabancı	0,98	43	0,76				
Sitar	Pop	0,99	127	0,20	0,11	2	229	0,89
	Türkçe	0,97	62	0,16				
	Yabancı	0,98	43	0,46				
Kaval	Pop	0,97	127	<b>0,01</b>	1,33	2	229	0,27
	Türkçe	0,97	62	0,10				
	Yabancı	0,98	43	0,55				
Morin Khuur	Pop	0,99	127	0,29	0,12	2	229	0,89
	Türkçe	0,96	62	0,06				
	Yabancı	0,96	43	0,13				
Klasik Gitar	Pop	0,93	127	<b>0,00</b>	1,73	2	229	0,18
	Türkçe	0,97	62	0,09				
	Yabancı	0,92	43	<b>0,01</b>				
Yan Flüt	Pop	0,96	127	<b>0,00</b>	0,31	2	229	0,73
	Türkçe	0,98	62	0,47				
	Yabancı	0,98	43	0,73				
Erhu	Pop	0,99	127	0,22	1,03	2	229	0,36
	Türkçe	0,98	62	0,51				
	Yabancı	0,98	43	0,51				
Ud	Pop	0,95	127	<b>0,00</b>	1,36	2	229	0,26
	Türkçe	0,95	62	<b>0,01</b>				
	Yabancı	0,96	43	0,11				
Piyano	Pop	0,95	127	<b>0,00</b>	0,11	2	229	0,90
	Türkçe	0,97	62	0,16				
	Yabancı	0,94	43	<b>0,03</b>				

Tablo 23’de verilen normallik sonuçları incelendiğinde normallik varsayımının genel olarak karşılandığı ancak Keman, Kaval, Klasik Gitar, Yan Flüt, Ud ve Piyano çalgıları için Pop müzik dinleyen öğrenciler için normallikten testi sonuçlarının anlamlı çıktığı görülmektedir. Tablo 21’de verilen çarpıklık değerleri incelendiğinde ise çarpıklık değerlerinin -1 ile +1 aralığında olduğu ve normallikten sapmanın aşırı olmadığı görülmüştür (Büyüköztürk, 2009; Field, 2009). Varyansların homojenliğinin test edilmesi

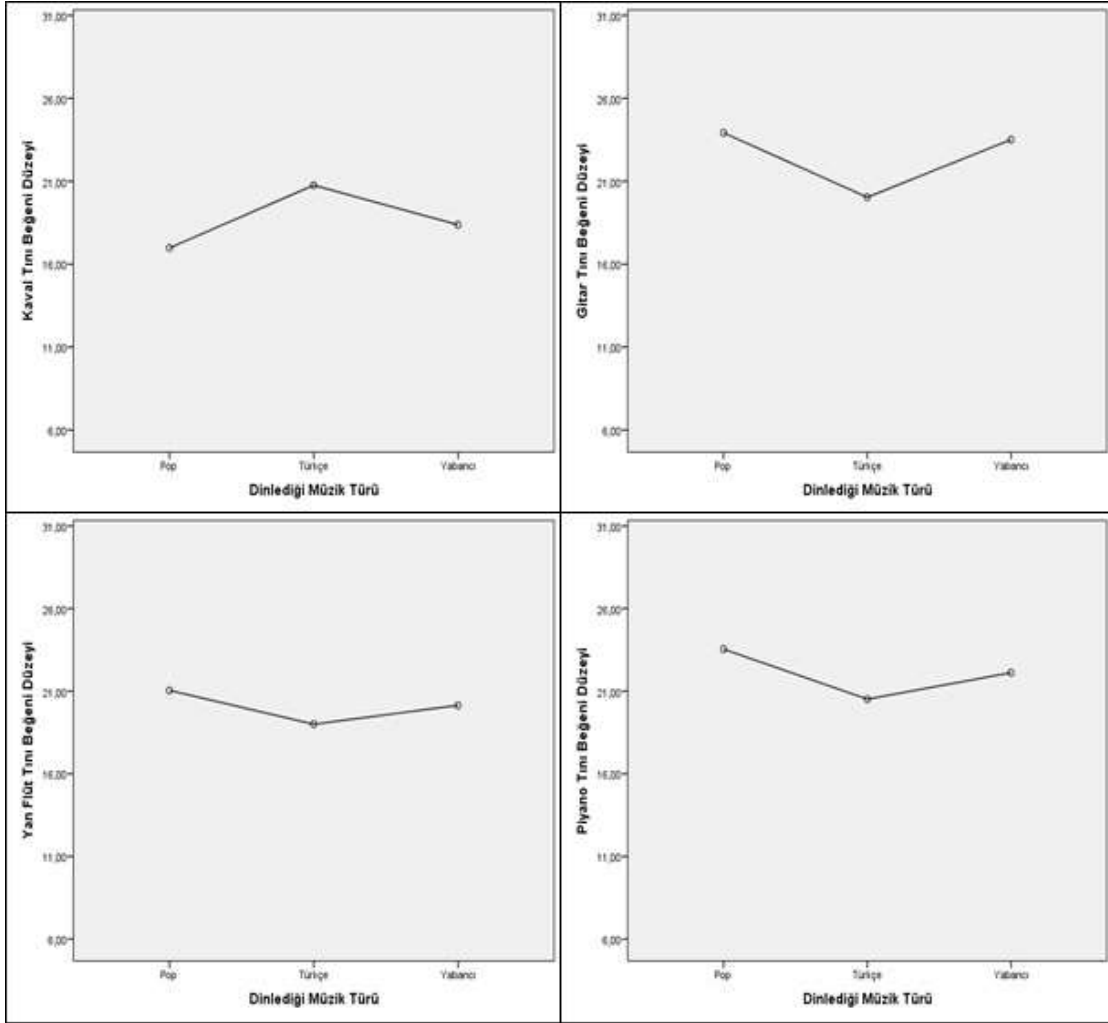
için yapılan Levene testi sonucunda ise tüm çalgılar için varyansların homojenliği varsayımının karşılandığı görülmektedir. Gerekli varsayımların karşılanmasından dolayı dinledikleri müzik türüne göre öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığının test edilmesi için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 24’de verilmiştir.

**Tablo 24.** Dinlediği Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri ANOVA Testi

Çalgı	Varyans	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Pan Flüt	Gruplar Arası	11,91	2	5,95	0,30	0,74	
	Grupiçi	4561,32	229	19,92			
	Toplam	4573,22	231				
Keman	Gruplar Arası	13,49	2	6,75	0,24	0,79	
	Grupiçi	6363,54	229	27,79			
	Toplam	6377,03	231				
Sitar	Gruplar Arası	3,92	2	1,96	0,08	0,93	
	Grupiçi	5877,65	229	25,67			
	Toplam	5881,57	231				
Kaval	Gruplar Arası	596,65	2	298,33	8,59	<b>0,00</b>	<b>Pop-Türkçe</b>
	Grupiçi	7956,35	229	34,74			
	Toplam	8553,00	231				
Morin Khuur	Gruplar Arası	75,28	2	37,64	2,32	0,10	
	Grupiçi	3709,76	229	16,20			
	Toplam	3785,03	231				
Klasik Gitar	Gruplar Arası	656,38	2	328,19	12,56	<b>0,00</b>	<b>Türkçe-Pop Türkçe-Yabancı</b>
	Grupiçi	5985,89	229	26,14			
	Toplam	6642,27	231				
Yan Flüt	Gruplar Arası	176,57	2	88,28	3,70	<b>0,03</b>	<b>Pop-Türkçe</b>
	Grupiçi	5470,88	229	23,89			
	Toplam	5647,44	231				
Erhu	Gruplar Arası	19,09	2	9,55	0,35	0,70	
	Grupiçi	6178,82	229	26,98			
	Toplam	6197,91	231				
Ud	Gruplar Arası	34,46	2	17,23	0,74	0,48	
	Grupiçi	5329,11	229	23,27			
	Toplam	5363,57	231				
Piyano	Gruplar Arası	388,38	2	194,19	7,58	<b>0,00</b>	<b>Pop-Türkçe</b>
	Grupiçi	5863,41	229	25,60			
	Toplam	6251,79	231				

Öğrencilerin dinlediği müzik türüne göre çalgı beğeni düzeyleri için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda Pan Flüt, Keman, Sitar, Morin Khuur, Erhu, Ud için öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığı, Kaval, Klasik Gitar, Yan Flüt ve Piyano çalgıları için ise öğrencilerin beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlara göre dinledikleri müzik türüne göre

öğrencilerin Pan Flüt, Keman, Sitar, Morin Khuur, Erhu, Ud çalgı beğeni düzeylerinin benzer olduğu Kaval, Klasik Gitar, Yan Flüt, Piyano çalgı beğeni düzeylerinin ise anlamlı şekilde farklı olduğu söylenebilir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda Kaval, Yan Flüt, Piyano için Pop-Türkçe, Klasik Gitar için hem Türkçe-Pop hem de Türkçe-Yabancı müzik dinlemeyi tercih eden öğrenciler arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farklar Şekil 12’de verilen Çizgi grafiğinde de görülmektedir.



**Şekil 12.** Dinlenen Müzik Türü

Tablo 24 ve Şekil 2 birlikte incelendiğinde Pop müzik dinleyen öğrencilerin Türkçe müzik dinleyen öğrencilere göre Kaval tını beğeni düzeylerinin daha düşük, Gitar, Yan Flüt ve Piyano tını beğeni düzeylerinin ise daha yüksek olduğu

Bununla birlikte Türkçe müzik dinleyen öğrencilerin Yabancı müzik dinleyen öğrencilere göre de Klasik Gitar beğeni düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Öğrencilerin dinledikleri müzik türüne göre daha detaylı olarak incelenmesi için Pop, Rock-Metal, THM, TSM, Arabesk, Tasavvuf, Caz, Klasik, Rap olacak şekilde dokuz kategori olacak şekilde veri toplanmıştır. Araştırma grubundaki öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri 127 Pop, 21 Rock-Metal, 23 THM, 5 TSM, 22 Arabesk, 12 Tasavvuf, 14 Klasik, 8 Rap olacak şekilde dağılım gösterirken hiçbir öğrenci Caz müzik türünü tercih etmemiştir. Tercih edilen 8 müzik türüne göre araştırma grubundaki öğrencilerin çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın incelenmesi amacıyla gruptaki öğrenci sayılarınının 30'dan az olmasından dolayı Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

### 3. Aile ve Arkadaş Çevresinde Sıklıkla Dinlenen Müzik Türlerinin Çalgı Beğenisi İle Bir İlişkisi Var Mıdır?

Araştırma kapsamında katılımcıların ailesi ve arkadaş çevresinde yaygın olarak dinlenen müzik türüne göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığı incelenmiştir. Gruplardaki gözlem sayısınının 30'dan düşük olmasından dolayı Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre anlamlı farkın olduğu gruplar için Mann-Whitney U testi kullanılarak farkın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir.

**Tablo 25.** Sevilen Müzik Türüne Göre Çalgı Beğeni Düzeyleri

Çalgılar	Sevilen Müzik Türü	N	M	S.S.	Çarpıklık	Basıklık
Pan Flüt	Pop	127	17,24	4,37	0,092	-0,179
	Türkçe	62	16,90	4,49	-0,157	-0,275
	Yabancı	43	17,58	4,69	0,062	0,201
Keman	Pop	127	20,03	5,11	-0,109	-0,635
	Türkçe	62	19,60	5,35	-0,385	-0,382
	Yabancı	43	19,49	5,62	-0,199	-0,348
Sitar	Pop	127	18,04	5,04	0,009	-0,415
	Türkçe	62	17,74	5,02	0,310	-0,642
	Yabancı	43	18,02	5,21	-0,116	0,190
Kaval	Pop	127	16,98	6,22	0,226	-0,847
	Türkçe	62	20,76	5,29	-0,050	-0,651
	Yabancı	43	18,37	5,74	0,184	-0,591
Morin Khur	Pop	127	15,87	3,96	0,047	-0,447
	Türkçe	62	16,02	4,14	0,288	-0,679

	Yabancı	43	17,37	4,05	0,697	1,139
Klasik Gitar	Pop	127	23,92	4,74	-0,743	-0,098
	Türkçe	62	20,03	6,03	-0,304	-0,539
	Yabancı	43	23,51	4,72	-0,745	-0,357
Yan Flüt	Pop	127	21,05	4,77	-0,546	-0,188
	Türkçe	62	19,00	4,95	-0,222	-0,378
	Yabancı	43	20,14	5,13	0,036	-0,551
Erhu	Pop	127	17,17	4,93	-0,063	-0,420
	Türkçe	62	16,66	5,43	0,199	-0,439
	Yabancı	43	17,49	5,60	0,050	-0,714
Ud	Pop	127	22,20	4,97	-0,604	-0,325
	Türkçe	62	22,45	4,93	-0,127	-1,104
	Yabancı	43	23,23	4,19	-0,412	0,102
Piyano	Pop	127	23,54	4,87	-0,513	-0,560
	Türkçe	62	20,52	5,27	-0,256	-0,530
	Yabancı	43	22,12	5,30	-0,574	-0,207

Tablo 25’de verilen betimsel istatistikler incelendiğinde Pop müzik dinleyen katılımcıların en çok Klasik Gitar ve Piyano’yu, en az ise Kaval ve Morin Khuur’u beğendikleri görülmektedir. Türk müziği seven katılımcılar ise en çok Ud ve Kaval’ı tercih ederken, en az Erhu ve Morin Khuur’u tercih etmişlerdir. Yabancı müzik kategorisini çok dinleyenler ise en çok Klasik Gitar ve Ud’u, en az Erhu ve Morin Khuur’u beğenmişlerdir.

### **Sevilen çalgı ile aile ve arkadaş çevresinin dinlediği müzik türü arasında bir ilişki var mıdır?**

Araştırma kapsamında katılımcıların ailesi ve arkadaş çevresinde yaygın olarak dinlenen müzik türüne göre çalgı beğeni düzeyleri arasındaki farkın anlamlılığı incelenmiştir. Gruplardaki gözlem sayısınının 30’dan düşük olmasından dolayı Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre anlamlı farkın olduğu gruplar için Mann-Whitney U testi kullanılarak farkın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir.

**Tablo 26.** Sevilen Çalgı Ve Aile İçinde Dinlenen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalgılar	Müzik Türü	N	M	S.S.	Ki-Kare	sd	p	Fark
Pan Flüt	Pop	76	17,86	4,13	2,437	2	0,296	
	Türkçe	133	16,77	4,53				
	Yabancı	23	17,70	4,86				
Keman	Pop	76	20,88	4,83	13,049	2	<b>0,001</b>	<b>1-2</b>
	Türkçe	133	18,83	5,16				<b>2-3</b>
	Yabancı	23	22,00	5,96				
Sitar	Pop	76	18,04	5,32	0,834	2	0,659	
	Türkçe	133	18,06	4,76				
	Yabancı	23	17,09	5,82				
Kaval	Pop	76	17,89	6,18	3,625	2	0,163	
	Türkçe	133	18,06	5,82				
	Yabancı	23	20,48	7,04				
Morin Khuur	Pop	76	16,59	4,02	8,207	2	<b>0,017</b>	<b>2-3</b>
	Türkçe	133	15,61	3,79				
	Yabancı	23	18,17	4,91				
Klasik Gitar	Pop	76	22,91	5,62	0,292	2	0,864	
	Türkçe	133	22,78	5,18				
	Yabancı	23	22,61	5,75				
Yan Flüt	Pop	76	21,37	4,49	5,431	2	0,066	
	Türkçe	133	19,74	4,83				
	Yabancı	23	20,35	6,49				
Erhu	Pop	76	17,76	5,34	3,281	2	0,194	
	Türkçe	133	16,61	4,92				
	Yabancı	23	17,70	6,00				
Ud	Pop	76	21,45	5,28	4,511	2	0,105	
	Türkçe	133	23,19	4,21				
	Yabancı	23	21,57	5,91				
Piyano	Pop	76	23,59	4,88	5,85	2	0,054	
	Türkçe	133	21,95	5,17				
	Yabancı	23	21,74	6,01				

Tablo 26'deki bulgulara göre; görece Keman beğeni düzeyi yüksek olan katılımcıların aileleri Pop ve Yabancı müziği Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir. Görece Morin Khuur beğeni düzeyi yüksek olan katılımcıların aileleri ise yine Yabancı müziği Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir.

**Tablo 27.** Sevilen Çalgı ve Arkadaş Çevresinde Dinlenen Müzik Türü Arasındaki İlişki

Çalgılar	Müzik Türü	N	M	S.S.	Ki-Kare	sd	p	Fark	
Pan Flüt	Pop	169	16,95	4,39	2,893	2	0,235		
	Türkçe	43	17,49	4,18					
	Yabancı	20	18,90	5,27					
Keman	Pop	169	19,84	5,10	3,364	2	0,186		
	Türkçe	43	18,74	5,98					
	Yabancı	20	21,90	4,41					
Sitar	Pop	169	17,57	4,90	4,485	2	0,106		
	Türkçe	43	18,63	5,49					
	Yabancı	20	19,80	4,93					
Kaval	Pop	169	17,38	6,12	16,787	2	<b>0,000*</b>	<b>1-2</b>	
	Türkçe	43	21,47	4,87					
	Yabancı	20	18,60	6,06					
Morin Khuur	Pop	169	16,01	4,03	6,857	2	<b>0,032*</b>	<b>1-3</b>	
	Türkçe	43	15,86	3,69					<b>2-3</b>
	Yabancı	20	18,35	4,45					
Klasik Gitar	Pop	169	23,03	5,22	2,997	2	0,224		
	Türkçe	43	21,37	6,12					
	Yabancı	20	24,00	4,42					
Yan Flüt	Pop	169	20,49	4,90	1,404	2	0,496		
	Türkçe	43	19,47	5,08					
	Yabancı	20	20,85	5,03					
Erhu	Pop	169	16,91	4,88	6,066	2	<b>0,048*</b>	<b>1-3</b>	
	Türkçe	43	16,49	5,87					<b>2-3</b>
	Yabancı	20	19,95	5,46					
Ud	Pop	169	22,39	4,89	1,133	2	0,568		
	Türkçe	43	22,19	4,64					
	Yabancı	20	23,60	4,66					
Piyano	Pop	169	22,72	5,36	2,973	2	0,226		
	Türkçe	43	21,35	4,94					
	Yabancı	20	22,75	4,15					

Tablo 27'deki bulgulara göre ise; görece Kaval beğeni değerleri yüksek olan katılımcıların arkadaş çevresi Türkçe müziği pop müziğe göre daha çok sevmektedir. Katılımcılardan görece Morin Khuur beğeni düzeyi yüksek olanların arkadaş çevresi Yabancı müziği pop ve Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir. Erhu beğeni düzeyi görece yüksek olanların ise yine benzer şekilde arkadaş çevresi Yabancı müziği pop ve Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir. Bu bulgulara göre arkadaş çevresi Yabancı müzik dinleyenler Morin Khuur ve Erhu'yu daha çok beğenirken, arkadaş çevresi Türkçe ve Pop dinleyenler Kaval'ı daha çok sevmektedir.



### 3. SONUÇ

Bu araştırmanın üç temel sorusu çalgı tercihi/beğenisinin demografik, sosyo kültürel (aile ve arkadaş çevresi), müzik dinleme alışkanlığı ve sıklığı gibi değişkenlerle ne düzeyde ilişkilendiğini anlamaya odaklanmıştır. Sonuçlarda birinci araştırma sorusuna yönelik olarak katılımcıların çalgı beğeni düzeyleriyle yaş, cinsiyet ve gelir düzeyi arasında anlamlı ilişkiler olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması küçüldükçe Klasik Gitar beğenisi, yaş ortalaması büyüdükçe Kaval beğenisi artmıştır. Gelir düzeyi düşük katılımcılar daha çok Piyano'yu, orta gelir düzeyindeki katılımcılar daha çok Klasik Gitar'ı, yüksek gelir düzeyindeki katılımcılar ise daha çok Ud'u tercih etmiştir. Morin Khuur aynı zamanda tüm gelir düzeyleri arasında en az beğenilen çalgı olmuştur. İkinci olarak sevilen müzik türü ve cinsiyet arasındaki ilişkiye göre kadınların daha çok pop müzik, erkeklerin ise daha çok Türk müziği dinlemeyi tercih ettikleri tespit edilmiştir. Buna paralel olarak kadınlar en çok Klasik Gitar, Yan Flüt ve Piyano'yu tercih ederken, erkekler Ud'u tercih etmiştir. Toplamda erkek ve kadınların en az tercih ettiği çalgı ise Morin Khuur olmuştur. Sevilen çalgı grubu (Telli, Üflemeli, Vurmalı) ile cinsiyet, gelir düzeyi ve müzik dinleme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak iki cinsiyet içinde sevilen çalgılar düşünüldüğünde katılımcıların genel eğilimlerinin telli çalgılar üzerine odaklandığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan çalgı beğenisiyle aile ve arkadaş çevresinde ağırlıklı dinlenen müzik türleri arasında da anlamlı ilişkiler çıkmıştır. Keman beğeni düzeyi yüksek olan katılımcıların aileleri pop ve Yabancı müziği Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir. Benzer şekilde Morin Khuur beğeni düzeyi yüksek olan katılımcıların aileleri yine Yabancı müziği Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir. Çalgı beğenisi ile arkadaş çevresinin dinlediği türler ilişkisine göre ise, Kaval beğeni değerleri yüksek olan katılımcıların arkadaş çevresi Türkçe müziği pop müziğe göre daha çok sevmektedir. Morin Khuur beğeni düzeyi yüksek olanların arkadaş çevresi Yabancı müziği pop ve Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir. Erhu beğeni düzeyi yüksek olanların ise yine benzer şekilde arkadaş çevresi Yabancı müziği pop ve Türkçe müziğe göre daha çok sevmektedir. Bu bulgular öncelikle erkeklerin kadınlara göre daha geleneksel bir yapıya sahip olduğunu gösteriyor olabilir. Hem sevilen müzik türü hem beğenilen çalgı dikkate alındığında, erkeklerin en çok tercih ettiği müziğin Türk Müziği olması ve sevilen çalgının daha çok geleneksel müziklerde kullanılması,

kadınlarınsa günümüz için yeni ve yaygın bir müzik türüne yönelmeleri, bunula birlikte sanat müziği çalgısı olmasına rağmen pop müzikte de sıklıkla kullanılan Piyano'yu tercih etmeleri bu değerlendirmeye temel sağlamaktadır. Cinsiyet ve çalgı tercihinine dair bulgular Batı kültüründe yapılan çalgı tercihi cinsiyet ilişkisi araştırmalarıyla (Abeles ve Porter 1978; Abeles, 2009; Delzell ve Leppla, 1992; Crowe, 2010; Baker, 2012) tutarlı gözükmektedir. Yılmaz ve Şen'in (2016) araştırma sonuçlarına göre genelde Klasik Gitar'ın genç nesil arasında popüler bir çalgı olduğuna yönelik kabul gören varsayım doğrulanmış gözükmektedir. İlişkili bir şekilde bu çalışmada Klasik Gitar, kadınlar ile birlikte daha çok yaşı küçük olan katılımcılar tarafından tercih edilmiştir. Günümüz müzik medyasının ağırlıkla pop müziğe yer verdiği bilinmektedir. Özellikle izlerkitleye sunulan müziklerin büyük bölümünün pop, rock, rap gibi 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra ortaya çıkmış türler olması genç dinleyicileri daha fazla etkiliyor gözükmektedir. Buna göre genç neslin popüler türleri daha çok sevmesiyle Klasik Gitar'ın popüler bir çalgı olması ilişkilendirilebilir. Diğer yandan yaşı nispeten büyük katılımcıların daha çok Türk Müziği'yle ilgilenmesi geleneksel Kaval'a yönelimi açıklamaktadır. Üflemeli ve yumuşak tını gibi nitelikleriyle özellikle pastoral çağrışımlara uygun olan Kaval'ın bu anlamda benimsenmesi tutarlı bir bütün olarak değerlendirilebilir.

Sonuçlarda Morin Khuur hem erkek hem kadınlar arasında en az sevilen çalgı olmuştur. Bu çalgının kültürel olarak diğer çalgılara göre daha az tanınması ve tınısının farklılığı az sevilmesindeki en temel etkenler olarak değerlendirilebilir. Muhtemelen araştırmaya dahil olan katılımcıların büyük bölümü bu çalgının ismi ve tınısıyla ilk kez karşılaşmış olabilirler. Diğer yandan aile ve arkadaş çevresi yabancı müzik türleri dinleyen katılımcıların tanınmayan bir kültürün çalgısını beğenme düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Dolayısıyla aile ve arkadaş çevresi bağlamında bu sonuçlar, kültürel bağımlılığın yüksek olmasıyla yabancı bir kültürün çalgısını beğenme düzeyi arasında negatif bir ilişkinin varlığını gösteriyor olabilir. Yani yabancı müzik türleri dinleyen bir çevreye sahip olan katılımcılar, yabancı kültürlerin çalgılarını beğenmede kültür bağımlılığı yüksek olan bireylere göre daha esnek gözükmektedirler. Araştırmadaki en ilgi çekici sonuçlardan biri Piyano'nun düşük gelir düzeyiyle ilişkilendirilmesidir. Bu bulgu için bir özenme durumundan bahsedilebilir. Piyano'nun fiziksel yapısı göz önüne alındığında, yani diğer çalgılara göre büyüklüğü ve maddi açıdan görece daha pahalı

olması bir özenme duygusu yaratıyor olabilir. Klasik Gitar'ın orta gelir düzeyiyle ilişkilmesi bu çalgının genel popülaritesiyle açıklanabilir. Kolay elde edilen bir çalgı olması, nispeten belirli bir seviyeye kadar kolay öğrenilmesi ve birçok şarkıya basit düzeyde eşlik edebilme özelliğiyle Klasik Gitar en sevilen çalgı konumundadır. Ud özellikle geleneksel Türk ve Ortadoğu Müziği formlarında sıklıkla kullanılan bir çalgıdır. Bu çalgının yüksek gelir düzeyiyle ilişkilmesi ve erkekler arasında genel beğeni seviyesinin yüksek çıkması telli çalgılar içinde Ud'a daha müstesna bir anlam yüklenmesiyle açıklanabilir. Elbette bu araştırmada elde edilen bulgular belirli bir kitleden toplanmış verilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla bu aşamada sonuçları genelleştirmek mümkün değildir. Ülkemizde farklı yaş gruplarıyla ve daha yüksek katılımlarla gerçekleştirecek benzer çalışmaların artması ailelerin, eğitimcilerin ve yeni nesillerin tercihlerine olumlu katkılar sağlayacaktır.



## KAYNAKLAR

1. Abeles, H. (2009). Are Musical Instrument Gender Associations Changing?. *Journal of Research in Music Education*, 57(2), 127-139.
2. Abeles, H. F., ve Porter, S. Y. (1978). The Sex Stereotyping of Musical Instruments. *Journal of Research in Music Education*, 26, 65-75.
3. Akkayan, T. (1979). *Göç ve değişme* (Vol. 2573). Edebiyat Fakültesi Basımevi.
4. Baker, V. D. (2012). Gender Association with Stringed Instruments: A Four-Decade Analysis of Texas All-State Orchestras. *Texas Music Education Research*, 3-14.
5. Büyüköztürk, Ş. (2009). *'Sosyal Bilimler İçin veri Analizi El Kitabı'* İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum (9.Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
6. Crowe, L. B. (2010). *Relationship Between Gender and Musical Instrument Selection in Middle School Band Students*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Florida Üniversitesi, Florida.
7. Delzell, J. K., ve Leppla, D. A. (1992). Gender Associations of Musical Instruments and Preferences of Fourth Grade Students for Selected Instruments. *Journal of Research in Music Education*, 40, 93-103.
8. Emiroğlu, K., & Aydın, S. (2003). *Antropoloji sözlüğü*. Bilim ve Sanat Yayınları.
9. Erdal, B. (2009). *Müzik türlerinin tercih edilmesinde kişilik özellikleri ve beğeni ilişkisi* (Doctoral dissertation, DEÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü).
10. Erkal, M. E., Baloğlu, B., & Baloğlu, F. (1997). *Ansiklopedik sosyoloji sözlüğü*. Der Yayınları.
11. Fichter, J. (1994). *Sosyoloji Nedir?* (çev: Nilgün Çelebi). Ankara: Atilla Kitabevi.
12. Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage publications.
13. Fritz, T., Jentschke, S., Gosselin, N., Sammler, D., Peretz, I., Turner, R., ... & Koelsch, S. (2009). Universal recognition of three basic emotions in music. *Current biology*, 19(7), 573-576.
14. Graziano, A., & Johnson, J. K. (2006). The influence of scientific research on nineteenth-century musical thought: The work of Richard Wallaschek. *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music*, 17-32.
15. Güvenç, B. (1994). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

16. Hallam, S. (2009). "The Role Of Psychology in Music Education". *The Psychologist*, 22 (12).
17. Hargreaves, D. J. (1986). *The developmental psychology of music*. Cambridge University Press.
18. Hargreaves, D. J., Marshall, N. A., & North, A. C. (2003). "Music education in the twenty-first century: a psychological perspective". *British Journal of Music Education*, 20(2), 147.
19. Houtsma, A. J. (1997). "Pitch and timbre: Definition, meaning and use". *Journal of New Music Research*, 26(2), 104-115.
20. Howard , D. M. ve Angus J.A.S. (2006). *Acoustics and Psychoacoustics*. Oxford: Elsevier.
21. İmik Ü. (2007). *Sosyal Statünün Müziksel Beğeniye Etkileri*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri.
22. Kaemmer J. E. (1993). *Music In Human Life: Anthropological Perspectives On Music* (çev: Yetkin Özer). Texas: University of Texas Press.
23. Kalender N. (2001). Çalgı Yapımı Bakımı ve Onarımı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 14/ Sayı 1: S. (159-165).
24. Karşıcı G. (2007). *Müzik Beğenisinde Kültürel Etkenler: Bir fMRI Çalışması*. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir.
25. Klapuri, A. ve Davy, M. (2006). *Signal Processing Methods For Music Transcription*. Springer.
26. LeBlanc, A., Sims, W. L., Siivola, C., & Obert, M. (1996). Music Style Preferences of Different Age Listeners. *Journal of Research in Music Education*, 44(1), 49-59.
27. Leman, M. (1999). Relevance of neuromusicology for music research. *Journal of New Music Research*, 28(3), 186-199.
28. Lychner, J. A. (2000). A Comparison Of The Musical Preferences Of Undergraduate Non-Musicians And Baby Boomers. *Missouri Journal of Research In Music Education*. 37, 19-36
29. Özmenteş, G. (2012). "Müzik Eğitimi Araştırmalarında Disiplinlerarasılık Ve Müzik Psikolojisinin Ayrıcalıklı Durumu". *10. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*. Niğde.
30. Say, A. (1995). *Müzik tarihi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

31. Serafine, M. L. (1980). Piagetian Research in Music. *Council For Research in Music Education*. 62 1-21.
32. Smith, T. W. (1994). Generational Differences In Musical Preferences. *Popular Music And Society*. 18(2), 43-59.
33. Şenel, O. (2013). *Müzik Algısı, Müzik Tercihi Ve Sosyal Kimlik Bağlamında Müzikte Önyargı Ve Kalıpyargı*. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anabilim Dalı. İzmir.
34. Wallin, N. L., & Merker, B. (2001). *The Origins of Music*. MIT press, 3-24.
35. Yılmaz, H. ve Şen, Ü. S. (2016) Gitar'ın Popülerlik Durumunun İncelenmesi. *İdil Dergisi*. Vol 5/ 25.
36. Yükselsin, İ. Y., & Küçükebe, M. (2010). Batı ve Türk Sanat Müziği Keman Çalıcıları Arasındaki Tınısal Algı Farklılığının Kültürel ve Bilişsel Yönleri Üzerine Spektral Bir Analiz. *Journal of International Social Research*, 3/10: 674-687.





## EKLER

1	<b>Cinsiyetiniz?</b>	ØErkek	ØKadın
---	----------------------	--------	--------

2	<b>Hangi yıl doğdunuz? (lütfen yazarak belirtin)</b>	19.....
---	--	---------

5. Ailenizin toplam aylık gelir miktarı TL olarak yaklaşık ne kadardır?				
Ø 500 TL'den az	Ø 500-999 TL arası	Ø 1000-1999 TL arası	Ø 2000-2999 TL arası	Ø 3000 veya daha fazla

6. (Rastgele dinlemek zorunda kaldıklarınız hariç) kasıtlı olarak kendi isteğinizle <b>bir hafta içinde</b> ortalama ne sıklıkla müzik dinlersiniz?				
<b>Hiç</b>	<b>Nadiren</b> (2-3 saat)	<b>Bazen</b> (5-6 saat)	<b>Çoğu Zaman</b> (10-20 saat)	<b>Pek Çok Zaman</b> (25-40 saat)

8. Aşağıdaki müzik türlerinden <b>en çok</b> hangisini seversiniz? (lütfen tek seçenek işaretleyin)								
Türk-Yabancı Pop	Rock - Metal	THM	TSM	Arabesk	Tasavvuf	Caz	Klasik	Rap

9. 18 yaşına kadar olan hayatınızı dikkate aldığınızda bulunduğunuz aile ortamınızda aşağıdaki müzik türlerinden hangisi <b>en çok</b> dinlenirdi? (lütfen tek seçenek işaretleyin)								
Türk-Yabancı Pop	Rock - Metal	THM	TSM	Arabesk	Tasavvuf	Caz	Klasik	Rap

10. Genel olarak yakın arkadaş çevreniz <b>en çok</b> hangi müzik türünü sever? (lütfen tek seçenek işaretleyin)								
Türk-Yabancı Pop	Rock - Metal	THM	TSM	Arabesk	Tasavvuf	Caz	Klasik	Rap

11. Genel olarak aşağıdaki sınıflandırmalardan <b>en çok</b> hangi çalgı grubunu seversiniz?		
<b>Telli Çalgılar</b> (Keman, bağlama, kanun, ud, sitar vb.)	<b>Üflemeli Çalgılar</b> (Flüt, ney, kaval, klarnet vb.)	<b>Vurmalı Çalgılar</b> (Davul, darbuka, bateri, bendir vb.)

### TONAL

26.	Pan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
27.	Keman	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
28.	Sitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
29.	Kaval	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
30.	Khuur Morin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
31.	Gitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
32.	Yan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
33.	Erhu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
34.	Ud	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
35.	Piyano	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

### MAKAMSAL

36.	Pan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
37.	Keman	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
38.	Sitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
39.	Kaval	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
40.	Khuur Morin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
41.	Gitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
42.	Yan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
43.	Erhu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
44.	Ud	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
45.	Piyano	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

### MODAL

46.	Pan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
47.	Keman	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
48.	Sitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
49.	Kaval	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
50.	Khuur Morin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
51.	Gitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
52.	Yan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
53.	Erhu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
54.	Ud	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
55.	Piyano	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

### PENTATONİK

56.	Pan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
57.	Keman	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
58.	Sitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
59.	Kaval	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
60.	Khuur Morin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
61.	Gitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
62.	Yan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
63.	Erhu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
64.	Ud	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
65.	Piyano	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

### OTANTİK

66.	Pan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
67.	Keman	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
68.	Sitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
69.	Kaval	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
70.	Khuur Morin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
71.	Gitar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
72.	Yan Flüt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
73.	Erhu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
74.	Ud	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
75.	Piyano	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10



## ÖZGEÇMİŞ

### KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Tekin DOĞAN  
Uyruğu : T.C.  
Doğum Tarihi ve Yeri: 29.06.1978 Bahçe  
e-posta : tekindogan@kilis.edu.tr

### EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği	1999
Yüksek Lisans		

### İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
1999	M.E.B	Müzik Öğretmenliği
2001	Gaziantep Üniversitesi	Okutman
2007	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Okutman

### YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı KPDS (.....) ÜDS (.....) TOEFL ( 88 ) EILTS (.....)